

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie, 9.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.54 zł. miesięcznie, 10.61 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., za granicę 9.65 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 56.

BYDGOSZCZ, sobota dnia 8 marca 1930 r.

Rok XXIV.

Wskaźniki konjunktury gospodarczej.

O zlej konjunkturze mówi się teraz wszędzie i ciągle; jest to zupełnie zrozumiałe, gdyż ciężką sytuację gospodarczą odczuwamy wszyscy, z małymi wyjątkami. Jednak, dla dokładnego zdania sobie sprawy ze stanu rzeczy, nie wystarczy samo tylko uczucie; trzeba jeszcze zmierzyć stopień choroby gospodarczej. Do mierzenia gorączki organizmu fizycznego służą podziały termometru; do oznaczenia stopnia niedomagań organizmu gospodarczego — t. zw. „wskaźniki“ porównawcze. Są to cyfry przeciętne, wyśredkowane z materiału statystycznego, a obrazujące stan, w jakim znajdują się, w danej chwili, składowe elementy życia gospodarczego, jak to produkcja rolnicza i przemysłowa, handel, rynek pieniężny, rynek pracy, ceny, płace itd.

Cyfry te („wskaźniki“) znajdujemy w rozmaitych oficjalnych wydawnictwach statystycznych, a przede wszystkim w wydawnictwach rządowego „Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen“. Na brak materiału statystycznego i szczegółowych opracowań rozmaitych jego działów — skarżyć się nie możemy; raczej istnieje u nas „przerost“ statystyki; ogłaszane są np. cyfry frekwencji w kinematografach Warszawy i Łodzi, jako przyczynek do poznania siły nabywczej ludności. Tablic cyfrowych statystycznych i różnych wykresów, mniej lub więcej misternie ułożonych, mamy bardzo dużo; powinny one być fotografją rzeczywistości. Czy ta fotografja zawsze jest dokładną — pod tym względem można mieć wątpliwości; statystyka bowiem jest nauką czy sztuką niebezpieczną: cyframi można nawet bezwiednie zonglować i naginać do wniosku, z góry zakreślonego. Przykładem mogą być obliczenia i ogłaszanie, co miesiąc, koszty utrzymania; nieraz się zdarzało, że, według teoretycznych obliczeń, koszty spadły, a tymczasem każdy odczuwał w praktyce, że drożyzna wzrosła; z tego powodu powstawały skargi organizacji robotniczych.

Jednak, pomimo możliwych zawsze niedokładności i stronniczości, ogłaszane cyfry — wskaźniki wystarczają najzupełniej dla porównawczych zestawień. Postaramy się też, dla zobrazowania stopnia obecnego załamania się konjunktury gospodarczej, dać tu porównawcze zestawienie rozmaitych wskaźników z miesiąca stycznia 1929 i 1930 r. Dla ich zrozumienia objaśnić trzeba, że wszystkie wskaźniki obliczone są w stosunku do przeciętnych wskaźników z r. 1925—1927, które przyjmuje się za podstawowe i oznacza się cyfrą: 100.

Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej wynosił w styczniu 1929 r. — 136,6; w styczniu 1930 r. spadł do 116,3; dla produkcji dóbr wytwórczych (przemysł: metalowy, maszynowy, budowlany itp.) wskaźnik spadł do 131,8; dla produkcji dóbr spożywczych (przemysł: włókienniczy, skórzaný, spożywczy itp.) — ze 135,5 do 101,7.

W ciągu ubiegłego roku, we wszystkich gałęziach przemysłu, za wyjątkiem tylko przemysłu węglowego, produkcja się stale kurczyła, szczególnie w dziale produkcji dóbr spożywczych. Największy jednak spadek produkcji zaznaczył się w styczniu r. b.; w tym miesiącu, nawet w przemyśle węglowym, po raz pierwszy od kilku lat, wydobycie spadło o 13%, spożycie w kraju — o 22%

Tekst traktatu handlowego polsko-niemieckiego ustalony.

Podpisanie umowy spodziewać się należy w przyszłym tygodniu.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 7. 3. W dniu dzisiejszym przybywa do Berlina poseł Rauscher i przedłoży rządowi Rzeszy do przyjęcia ostatecznie ustalony tekst traktatu handlowego polsko-niemieckiego. Po zatwierdzeniu go przez rząd Rzeszy powróci Rauscher do Warszawy, poczem w początku przyszłego tygodnia nastąpić ma podpisanie traktatu przez przedstawicieli obu państw.

Jak donosi prasa berlińska, jest treść traktatu następująca: Obie strony zawierają traktat na zasadzie wzajemnego największego uprzywilejowania. Polskie zakazy przywozu, dotyczące tylko nielicznej części towarów, pozostają w mocy aż do chwili przystąpienia Polski do tzw. konwencji genewskiej o zniesieniu zakazu przywozu i wywozu. Tymczasem jednak udzieli Polska Niemcom na towary objęte zakazem przywozu pozwolenia na wwóz pewnych

kontyngentów. Niemcy uzyskują prawo osiedlenia, które umożliwi im utrzymać przedstawicielstwa handlowe w Polsce z własnym personelem fachowym. Prawo osiedlenia ma jednak pewne ograniczenia ze względu na rynki pracy w Niemczech i w Polsce. Niemcy zgadzają się na przywóz węgla polskiego w ilości 320 tys. ton miesięcznie. Ilość świń polskich dopuszczonych do wywozu do Niemiec ma wynieść w pierwszym roku 200 tys., w drugim roku 275 tys., a w trzecim roku 350 tys. sztuk. Napewno trudności napotkało uzgodnienie prawa przewozu emigrantów polskich przez trzy firmy niemieckie: Norddeutscher Lloyd, Hamburg—Amerika Linie i Hamburg—Süd—Linie. Każda z tych firm otrzyma prawo utworzenia w Polsce po 8 filij. Żądania tych firm, aby uchwalono po 15 filij, nie uwzględniono. B.

„Dzień rewolucyjny“ minął w Niemczech względnie spokojnie

Podczas rozruchów zabito trzech komunistów a kilkunastu ludzi jest rannych.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 7. 3. Wczorajszy czerwony czwartek, zapowiadany przez komunistów od dłuższego czasu jako dzień rewolucyjny, miał przebieg dość spokojny.

W Berlinie doszło do starć tylko w osławionych dzielnicach robotniczo-komunistycznych dokoła Bülowplatz. Poza to panował naogół spokój, częściowo też dlatego, że policja zmobilizowała 13 tysięcy swoich urzędników. Ogółem aresztowano w dniu wczorajszym przeszło 200 komunistów, w tem 40 przywódców partyjnych oraz 17 radnych miejskich. Podczas starć policji z komunistami została jedna osoba zabita, 12 ciężko i 25 lekko rannych, w tem kilkunastu poturbowanych policjantów.

Z ciałych Niemiec donoszą również o stosunkowo spokojnym przebiegu wczorajszego czwartku z wyjątkiem Halle, gdzie zastrzelono dwóch komunistów. W Kolonii policja na wszelki wypadek dla uniknięcia rozruchów aresztowała

300 komunistów. Aresztowania te noszą przeważnie charakter tymczasowy. B.

Wiedeń, 6. 3. (AW) Dzisiejsze demonstracje bezrobotnych miały naogół bardzo spokojny przebieg, przy bardzo słabym udziale demonstrantów. Jedynie przy Placu Schwarzenberga utworzył się większy pochód, złożony z około 2 tys. ludzi, którzy ciągnęli przez Ringstrasse na Plac Wolności. Tylko przed uniwersytetem doszło do wykroczeń, które policja szybko zlikwidowała. Kilka osób aresztowano. Nadchodzące z prowincji wiadomości donoszą również o spokojnym przebiegu demonstracji.

Bukareszt, 6. 3. (PAT) Komuniści w liczbie około 100 osób usiłowali zorganizować demonstrację, lecz zostali bez trudu rozproszeni przez policję, która dokonała 16 aresztowań. Prace w fabrykach miały w ciągu całego dnia przebieg normalny.

a ogólny zbyt węgla — o 18%, w porównaniu z grudniem 1929 r. Najgorzej dzieje się w przemyśle włókienniczym; wskaźnik zatrudnienia, t. j. liczby pracujących „robotniko-godzin“, spadł tu ze 143,5 w styczniu 1929 r. do 86,7 w styczniu 1930 r. To samo, chociaż w nieco mniejszym stopniu obserwuje się i w innych przemysłach; wskaźnik zatrudnienia spadł w ciągu roku: w przemyśle drzewnym — ze 112,3 do 103,2, w metalowym — ze 150,2 do 126,3, skórnym — ze 128,5 do 110,8 itd. W podstawowym dla całego przemysłu hutnictwie żelaznym, wskaźnik produkcji obniżył się ze 170,9 do 141,0. Jednocześnie ze stagnacją i tworzeniem się zapasów, obniżyły się ceny hurtowe artykułów przemysłowych; wskaźnik tych cen spadł ze 104 do 99,4; rzecz godna uwagi, że pomimo to ceny detaliczne, w ciągu roku, nieco się podniosły.

Rolnictwo cierpi od spadku cen swych produktów; jest to zjawisko wszechświatowe; w miesiącu styczniu r. b. sytuacja jeszcze się pogorszyła: poprawiła się dopiero w drugiej połowie lutego. W ogóle, w Polsce ceny wszystkich rodzajów zboża są niższe, niż gdziekolwiek i można przypuszczać, że znaczna część rolników wyprzedaje zboże po cenie jeszcze niższej od oficjalnych notowań. W ciągu roku ubiegłego, wskaźnik cen hurtowych artykułów rolnych — spadł z 89,5 do 74,8.

Wskutek ograniczenia pracy w przemyśle, oraz spadku cen produktów rolnych osłabła siła nabywcza ludności robotniczej i rolniczej i musiało nastąpić zmniejszenie pojemności rynku wewnętrznego, a więc i ograniczenie obrotów handlowych w kraju. Świadczy o tem osłabienie ruchu kolejowego; ogólny wskaźnik ładunków kolejowych

spadł w ciągu roku ze 127,5 do 110,3; w szczególności obniżył się wskaźnik przewozu tkanin, ze 119,7 do 72,3, co dowodzi, jak zmniejszyły się w kraju zbyt i spożycie wyrobów włókienniczych.

Dane o handlu zagranicznym nie świadczą o polepszeniu sytuacji i nie może on stać się czynnikiem wyrównującym zmniejszenie zbytu wewnętrznego. Eksport węgla w styczniu r. b. spadł o 5% w porównaniu z grudniem, ale jest większy, niż w styczniu r. ub. Eksport drzewa doznał w styczniu dalszego ograniczenia. Działalność eksportową przemysłu włókienniczego cechuje zupełna depresja; w styczniu r. b. ustał nawet nieregularny zawsze eksport do Rosji. Ogólna wartość naszego wywozu w styczniu r. b. spadła znacznie w porównaniu z drugą połową roku ubiegłego i wyniosła tylko 218,5 milj. zł (w grudniu 254,8 milj.).

W związku z zastojem w przemyśle i handlu nie zmniejszają się trudności płatnicze, dowodem czego jest wzrastająca liczba protestów wekslowych. W styczniu 1929 r. było zaprotestowanych 362.000 weksli na sumę 74,8 milj. zł, co stanowi 8,3% ogólnej liczby wystawionych weksli; w styczniu r. b. zaprotestowano około 14% ogólnej liczby weksli (w grudniu r. ub. — 11,7%). O depresji na rynku pieniężnym świadczy także spadek cen akcji przemysłowych; w styczniu 1929 r. wskaźnik kursów 34 akcji wynosił 95,7, w styczniu r. b. spadł do 64,4. W następstwie zmniejszenia obrotów, zmniejszył się także obieg pieniężny: z 1.600 milj. zł w drugiej połowie ubiegłego roku do 1.485 milj. w styczniu r. b.

Rynek pracy znajduje się w trudnych warunkach. Jakkolwiek płace robotnicze, od października r. ub., pozostają bez zmiany, na tym samym poziomie (wskaźnik płac: 121, w porównaniu z r. 1927, którego płace przyjęte są za 100), to jednak, wskutek przeprowadzonych w przemyśle redukcji, obniżyła się ogólna suma wypłacanych robotnikom zarobków: w styczniu r. b. o 9% mniej niż w styczniu 1929 r. Liczba bezrobotnych w styczniu 1929 r. wynosiła 143.000, co stanowi 16% ogólnej liczby robotników; w grudniu 1929 r. podniosła się do 166.000, czyli 19,5% ogólnej liczby; w styczniu r. b. rosła w przyspieszonym tempie i na dzień 8 lutego dosięgła poważnej cyfry 258.000. Jest to może najbardziej niebezpieczny objaw obecnego kryzysu, energicznie wysykiwany przez propagandę wywrotową. Od marca można się spodziewać spadku bezrobocia.

Na zasadzie oficjalnych danych naszkicowaliśmy tu ogólny obraz obecnej sytuacji gospodarczej; niewątpliwie jest ona ciężką. Dużo trzeba będzie zgodnych wysiłków przemysłowców i robotników, dużo umiejętnej i wszechstronnej pracy władz, ustawodawczej i wykonawczej, aby sytuację poprawić i powstrzymać kryzys gospodarczy, zagrażający rozwojowi społecznemu i politycznemu państwa.

M. ŁEMPICKI.

Admirał Tirpitz umarł.

Berlin, 6. 3. (PAT) Dziś przed południem zmarł w sanatorium Ebenhausen w Bawarii były admirał koronny niemieckiej floty wojennej Alfred Fryderyk von Tirpitz w wieku 81 lat. Z Tirpitzem schodzi do grobu jedna z najbardziej reprezentatywnych postaci życia politycznego cesarskich Niemiec.

Prasa nacjonalistyczna poświęca obszerne nekrologi zmarłemu admirałowi, podkreślając jego zasługi około rozbudowy floty wojennej marynarki niemieckiej.

Z posiedzenia Sejmu.

Uczczenie prezydenta Czechosłowacji. Sejm nasz obecnie pracuje z rekordowym w Europie pośpiechem.

Warszawa, 6. 3. (PAT). Na wstępie dzisiejszego posiedzenia Sejmu marszałek zawiadomił Izbę o **unieważnieniu przez Sąd Najwyższy mandatów poselskich posłów Brzezińskiego, Czyszewskiego, Lewandowskiego, Machalkiewicza, Saengera i z listy państwowej Szczypiorskiego.**

Następnie marszałek wygłosił następujące przemówienie, którego Izba wysłuchała, stojąc:

Wysoka Izbo! Zaprzyjaźniona z nami sąsiednia republika czechosłowacka obchodzić będzie jutro **uroczystość 80-letniej rocznicy urodzin swego prezydenta Tomasza Massaryka**. Urodzony wśród najuboższych warstw swego narodu, prowadził Massaryk życie pełne pracy i walk, jest dziennikarzem, profesorem uniwersytetu — jest prawdziwym olbrzymem pracy duchowej, która go dawno już postawiła w rzędzie najwybitniejszych ludzi naszej epoki. Po wojnie światowej losy życiowe powołały p. Massaryka na prezydenta republiki czechosłowackiej. Od dnia stworzenia państwa zlewają się dzieje jego z dziejami prezydentury p. Massaryka. Jutro cała Czechosłowacja będzie mu składać zasłużony hołd. Upraszam Wysoką Izbę o upoważnienie do przesłania imieniem Sejmu Rzplitej prezydentowi Massarykowi wyrazy sympatii i czci.

Izba przyjęła przemówienie marszałka **hucznymi oklaskami**. W łóżach dyplomatycznych obecni byli członkowie poselstwa czechosłowackiego z posłem Girsą na czele.

Z kolei marszałek zawiadomił Izbę o wpłynięciu szeregu przedłożeń rządowych o charakterze nagłym. Rząd prosi, aby je jaknajszybciej załatwiono. Marszałek podkreśla, że niema nic przeciw temu i sądzi, że da wyraz przekonania całej Izby, że jeśli chodzi o prace parlamentu polskiego pod tym względem jest ona, zwłaszcza w czasie tej sesji, **rekordem w Europie**.

Uzupełniono więc porządek dzienny pierwszego czytania przedłożeniami rządowymi, mianowicie ustawą o zmianach w budżecie na rok 1929/30 nowelą do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o godłach i barwach państwowych, ustawą o funduszu drogowym, o kredycie na rok budżetowy od 1 kwietnia do 31 marca 1930 r., ustawą o upoważnieniu przedsiębiorstwa pocztowego, telegraficznego i telefonicznego do zaciągania pożyczki inwestycyjnej.

Ustawy te w pierwszym czytaniu odesłano do komisji wraz z szeregiem ustaw, znajdujących się na porządku dziennym.

Z kolei przystąpiono do trzeciego czytania noweli do **pragmatyki nauczycielskiej**. W głosowaniu przyjęto wszystkie zgłoszone poprawki, m. in. że minister wydać ma pisemne uzasadnienie z powodu przeniesienia. **Całą ustawę przyjęto w trzecim czytaniu wraz z rezolucją komisyjną o wezwaniu rządu, aby jaknajrychlej zorganizował rady szkolne okręgowe tam, gdzie ich jeszcze niema, tudzież rezolucję posła Welykanowicza o wezwaniu rządu, aby wszystkim nauczycielom przeniesionym na mocy art. 78 pragmatyki dał możliwość powrotu na ich poprzednie posady, albo na żądanie nauczycieli udowodnił winę, która spowodowała przeniesienie.**

Bez dyskusji odesłano do komisji konstytucyjnej **wniosek Piasta, Ch. D. i NPR w sprawie rewizji Konstytucji.**

Z kolei poseł Diamand referował projekt ustawy o ratyfikacji polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego, podpisanego w lipcu 1923 r. Układ ten ma na celu waloryzację wzajemnych pretensyj. Mówca podkreśla, że układ jako całość należy zakwalifikować jako korzystny.

Poseł Kuryłowicz imieniem komisji komunikacyjnej przedstawił wniosek o wydelegowanie nadzwyczajnej komisji sejmowej do zbadania sprawy gmachu **dyrekcji kolejowej i kolonii urzędniczej w Chełmnie.**

Rząd nie przyznaje się do wniosku o rewizję Konstytucji, zgłoszonego przez B. B.

Warszawa, 7. 3. (Telefonem) Dzień wczorajszy był w Sejmie bardzo pracowity.

Już o godz. 9.30 rano zebrała się komisja administracyjna, której jedynym wynikiem obrad było **uchwalenie wotum nieufności przewodniczącemu, posłowi Polakiewiczowi z klubu B. B.**

O godz. 11-tej rozpoczęło się plenarne posiedzenie Sejmu, którego początek poświęcony był uczczeniu prezydenta republiki czechosłowackiej Massaryka. Dalszy ciąg obrad jakkolwiek owocny w wyniku nie budził większego zainteresowania. Posłowie gromadzili się głównie w kuluarach omawiając najaktualniejszą sprawę polityczną, a mianowicie **stanowisko rządu wobec rewizji Konstytucji**, oraz zamiar socjalistów zgłoszenia wniosku o **nieufność dla ministra pracy i opieki społecznej Prystora**. W związku ze sprawą pierwszą z zaciekwaniem oczekiwano popołudniowego posiedzenia komisji konstytucyjnej, na którym rząd miał złożyć deklarację w sprawie rewizji Konstytucji. Istotnie rząd zastosował się przynajmniej formalnie do życzenia komisji. Imieniem prezesa Rady Ministrów p. radca Piętańk odczytał deklarację, z której wynika, że **w obecnym stadium prac komisji rząd nie może zająć stanowiska, gdyż wyniki tych prac są jeszcze nieokreślone**. Powołu-

jąc się na dawniejsze enuncjacje rządu wskazał we formie ogólnikowej na kilka tez, których rząd zamierza bronić. Wynika z tego jeden pewnik, a mianowicie, że **rząd nie utożsamia swoich zamierzeń w sprawie rewizji Konstytucji z projektem klubu B. B.** Poza to jednak opinia nadal skazana jest w dalszym ciągu na **niepewność**. Ze to dla toku dalszych prac nie jest korzystne, to wykazało wczorajsze głosowanie w komisji. Mianowicie przeprowadzono głosowanie nad teząmi dotyczącymi **władzy Prezydenta i właściwie żadna z tych tez nie uzyskała większości**. Wszystkie musiało odesłać do podkomisji.

Wieczorem toczyły się ważne narady przywódców stronnictw lewicowych i centrowych. Głównym tematem jest chęć uzgodnienia obecnie dosyć mocno sprzecznych projektów lewicy i centrum. Projekt centrowy Sejm po pierwszym czytaniu odesłał do komisji. Od wyniku powyższych narad przywódców stronnictw lewicowych i centrowych i ewentualnego porozumienia w bardzo znacznym stopniu zależą losy rewizji Konstytucji.

O godzinie 4-tej po południu rozpoczęło się **posiedzenie Senatu, poświęcone debacie budżetowej**. Debata ta trwać będzie przez cały tydzień t. j. do czwartku włącznie.

Komunistyczna „mobilizacja” nie udała się w Polsce zupełnie.

Nigdzie w Polsce nie doszło do większych manifestacji, mimo usilnej agitacji komunistów. Jedynie w **Sanoku** (w Małopolsce) PPS-lewica zdołała zebrać około 400 manifestantów i urządzać pochód do rynku. Zamieszanie trwało kilka godzin. Policja wkroczyła, szereg osób jest poturbowanych.

W **Będzinie** na placu 3 Maja zebrało się około 100 osób, wśród których przemawiał poseł Gawron. Popołudniu manifestanci ścignęli grupkami do **Sosnowca** przed fabrykę Fitznera i Gampara. Tu Gawron usiłował zorganizować pochód. Policja rozproszyła zebranych.

W **Królewskiej Hucie** miał się odbyć masowy wiec komunistów z powiatu świętochłowickiego. Z paru miejscowości okolicznych przybyły drobne grupki, ale policja nie dopuściła do zebrania. Gdy poseł Kieruzalski zaczął przemawiać z mostu koło poczty, **robotnicy obili go i dopiero policja zdołała wyrwać go z rąk tłumu**. W czasie interwencji policyjnej kilku wyrostków stawiało opór, wobec czego opornych aresztowano.

W **Wilno**, 6. 3. (AW). W związku z obchodzoną przez komunistów t. zw.

„dniem głodnych” **posłowie białoruscy Grecki i Kryńczuk** usiłowali urządzać przed magistratem wiec, jednak wobec ukazania się policji zaniechali swych zamiarów. Poseł Grecki wtargnął z pomocą do magistratu i zaczął się awanturować, lecz został przez bezrobotnych z lokalu wyrzucony. Tegoż dnia komunisty usiłowali w kilku miejscach zorganizować pochody, lecz bezskutecznie.

Warszawa, 7. 3. (AW). Na dzień wczorajszy zapowiedziane były demon-

stracje komunistów. W godzinach porannych powiesili komuniści w różnych częściach miasta **czerwone sztandary**, zaś w godzinach popołudniowych urządzili demonstracje w różnych częściach miasta. **Policja rozproszyła tłumy**. Na ulicy Karmelickiej **wybito kilka szyb wystawowych**, m. in. też w szpitalu ewangelickim. O godzinie 7-ej usiłowali demonstranci zebrać się na placu Bankowym, lecz policja rozproszyła tłumy dokonując licznych aresztowań.

Strajk kupców w Warszawie.

Warszawa, 7. 3. (tel. wł.) Koło żydowskie w sejmie i w senacie wydało odezwę do ludności żydowskiej, która proklamuje strajk kupców na znak protestu przeciw obciążeniu podatkami a w szczególności przeciw niedostatecznym ulgom w podatku obrotowym. Dn. 11 marca wszystkie sklepy Warszawy i biura żydowskie (podobnie jak chrześcijańskie) mają być zamknięte od rana do wieczora.

Warszawa, 7. 3. (tel. wł.) Dział egzekucyjny magistratu warszawskiego urządził przed kilku miesiącami specjalne magazyny na przechowanie rzeczy zabranych niewypłacalnemu podatnikom. W krótkim czasie **magazyny zostały zapełnione tak, że niema już miejsca umieszczenia wszystkich przedmiotów zabranych przez sekwestratorów**. Powiększenie pojemności magazynów będzie kosztować kilka tysięcy złotych.

Podział 12 milionowego zysku Banku Gospodarstwa Krajowego.

Warszawa, 7. 3. (Tel. wł.) Przedstawiony Ministerstwu Skarbu plan podziału zysku Banku Gospodarstwa Krajowego za rok 1929 został już zatwierdzony. Z ogólnej sumy 12 milionów 723 tysięcy złotych czystego zysku przeznaczono 1 milion złotych na fundusz eksportowy, 250 tys. złotych na poszukiwanie złożów fosforytów w Małopolsce wschodniej, 1 milion na fundusz emerytalny pracowników bankowych oraz remuneracje dla wszystkich pracowników Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości półtora miesięcznej pensji.

Uroczystości massarykowskie w Pradze.

Praga, 6. 3. (PAT). Już od poniedziałku prezydent Massaryk przyjmując liczne delegacje z całego kraju. Oddział, złożony z **10.000 byłych legionistów** ze wszystkich formacji sojusznicych przemarszerował przez ulice Pragi i przedelfilował przed prezydentem. Massaryk przyjął na specjalnej audjencji przedstawicieli rządów francuskiego, jugosłowiańskiego rumuńskiego i litewskiego. Depesze z wyrazami hołdu i życzeń napływają ze wszystkich części świata.

400 ludzi utonęło podczas powodzi w południowej Francji. Woda zniszczyła doszczętnie ponad 1000 domów.

(Własna służba telegraficzna Dz. Bydg.)

Paryż, 7. 3. Wiadomość o katastrofie wylewu w południowej Francji napływają coraz dokładniej i pozwalają się zorientować w rozmiarach tej jedynej w swoim rodzaju katastrofy. Miejscowości **Montauban, Castres i Moissac** są w dalszym ciągu zupełnie zalane. Około 500 domów mieszkalnych zostało w miejscowościach tych zniszczonych, liczba ofiar, które utonęły, obliczana jest na **300 do 400**. Na całym terenie wylewów **zniszczonych jest około 1000 domów, a mniej więcej 4.000 mieszkańców pozabawionych jest dachu nad głową**. Aeroplany dokonują przeglądu sytuacji i starają się po części pomóc ludności przez **zrzucanie środków żywności**. Naogół jednak wylewy są tak straszne, że właściwie ludność z terenu katastrofy jest w dalszym ciągu **zupełnie odosobniona**.

W. 11 metrów ponad stan normalny.

Co godzinę nadchodzą do Paryża dalsze przerażające wiadomości o katastro-

falnej powodzi. Donoszą z departamentu Garonny, że we wsi Albias zostały zniszczone niemal wszystkie zabudowania. Wezbrane fale pochłonęły 3 ofiary w ludziach. W Moissac **zniszczonych zostały sto domów**. Liczba ofiar w rannych, zabitych i utopionych nie jest ustalona, aczkolwiek wiadomo jest, iż jest bardzo znaczna.

W miejscowości Lillebourbon 50 domów zostało zniszczonych. Miejscowy rzemieślnik, który z narażeniem życia uratował blisko 100 osób, w końcu sam zatonął. Prace ratunkowe są niezmierznie utrudnione. W departamencie Tarn woda zaczyna bardzo powoli opadać. Natomiast wylała rzeka Garonna. Poziom wód podniósł się o **11 metrów ponad stan normalny**. Mieszkańcy w panice opuścili swe siedziby. W miejscowości Villemur 130 domów zostało zniszczonych. Liczba zabitych jest nieustalona, wiadomo jedynie, iż rodzina złożona z 6 osób, poniosła śmierć w nurtach.

Wielka mowa antypolska prałata Ulitzki w parlamencie niemieckim.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 7. 3. Wczoraj rozpoczęły się w parlamencie obrady nad **planem Younga i umową wyrównawczą z Polską** z okazji drugiego czytania projektów ustaw. Ostrą mowę antypolską wygłosił poseł centrowy ks. prałat Ulitzka, który oświadczył, że w Hadze nie uwzględniono niestety niemieckich poglądów na **niemożliwość utrzymania obecnych granic na wschodzie**. Nad temi zastrzeżeniami nie chciano w Hadze wogóle

dyskutować. Szerokie warstwy społeczeństwa obawiają się, że umowa wyrównawcza z Polską stanowić ma **pewnego rodzaju Locarno Wschodu**.

Opozycyjni przemawiali również mówcy Niemców narodowych, którzy zaznaczyli, że **należy odrzucić plan Younga**, ponieważ plan ten nie zapewnia narodowi niemieckiemu jedności, prawa i wolności.

B.

Wszyscy katolicy powinni być współpracownikami duchowieństwa.

Biskup chełmiński J. E. ks. Stanisław Wojciech Okoniewski wydał na Wielki Post list pasterski, z którego poniżej podajemy najważniejsze myśli.

Kochani Diecezjanie!

Kiedyś w maju zeszłego roku wzywaliśmy Was na Kongres Eucharystyczny do Torunia, spowodowała Nas do tego ta myśl i ta nadzieja, że miłość Jezusa, utajonego w Najśw. Sakramencie, wzbudzi w Waszych sercach nowe siły wewnętrzne, świeże życie religijne, że wykrzesze z piersi Waszych ofiarną gotowość do prawdziwego życia chrześcijańskiego, do życia z wiary, że roznieci w Waszych duszach chęć i zapał do czynnej współpracy koło rozszerzenia królestwa Chrystusowego na ziemi. Dość tego chromania, pochylania na dwie strony, pisaliśmy Wam wówczas. Stanowczy należy uczynić wybór, czy być synami ziemi, czy synami Bożymi. I stanąć w szeregach bojowników Chrystusowych. Całemu Kongresowi Eucharystycznemu wyznaczaliśmy dlatego jako myśl przewodnią Akcję Katolicką. Chodziło o to, aby wniknąć w cele i zadania Akcji Katolickiej, odnaleźć drogi do tych celów, sposobić ku niej wolę i serce. Obecnie nastąpiła chwila przejścia od słów do czynów, chwila uprawiania roli, by ziarno rzucone weszło i owoc wydało.

*

Nie wolno nam, kochani Diecezjanie, zamykać oczu na rzeczywistość, trzeba przejrzeć i poznać, że zmniejsza się stale znaczenie wiary, którą nam Chrystus przyniósł z nieba. Kurczą się jej wpływy na bieg życia codziennego, coraz mniej liczą się ludzie z przykazaniami Bożymi, czy to na szerokim świecie, czy w cichej wiosce. I to dlatego, że — z głębin żalem stwierdzamy to — dusze wystudają się coraz bardziej z zasad chrześcijańskich. Ale czuwa najwyższy pasterz dusz, Ojciec św. Pius XI. Czuwa i przestrzega przed niebezpieczeństwem. „Zarazą, toczącą ludzkie społeczeństwo”, nazywa to zeświechtanie, ten laicyzm.

Obyście chcieli, kochani Diecezjanie, uprzytomnić sobie doniosłość tych słów! Pod kierownictwem Biskupa macie uczestniczyć w pracy apostołskiej, w zbawieniu dusz, macie być współpra-

cownikami biskupów i kapłanów, apostołami ze stanu świeckiego. Tę współpracę nazywa Ojciec św. Akcją Katolicką. Jest nią nad miarę droga. W wiernych przebudzi się szlachetna duma katolicka, uprzytomni sobie swoje siły, liczne wyrosną szeregi przewodników i apostołów świeckich.

Apostolstwo świeckich nie jest rzeczą nową, sięga raczej czasów założenia i rozszerzenia wiary chrześcijańskiej.

Takie były początki przeszłości dawnych chrześcijan. Drogi opuszczono, przykład ich zaniedbano. Tem głośniejszy, przeciw rozbrzmiewa nauka owej doby: **sprawa Chrystusa nie jest tylko sprawą biskupów i kapłanów, lecz sprawą**

wszystkich wiernych. Wszyscy katolicy powołani są do apostołstwa świeckich, wszyscy ponoszą współodpowiedzialność i współtroskę o królestwo Chrystusowe. Do akcji Katolickiej wzywa Was Papiież, wzywa Was Biskup Wasz, wzywa pałaca potrzeba Kościoła.

Jaka więc ma być Wasza współpraca w apostołstwie? Rozpocznie się od **własnego uświęcenia**, od przejmowania się na wskroś duchem Chrystusowym. Doskonale dopomoże do tego uczestnictwo w zamkniętych rekolekcjach lub przynajmniej w misjach. Korzystajcie możliwie z tych środków. **Misją doroczną dla każdej duszy jest Wielki Post.**

Pracownikiem w apostołstwie świeckich **potrzeba wiele odwagi, wytrwałości, ducha ofiarnego.** Gdzie ich zaczerpnąć? Z ołtarza. Tam, gdzie wieczna lampka się żarzy, codziennie uobecnia się Chrystusowa ofiara krzyżowa, codziennie

nanowo ducha swego oddaje Syn Boży, w ręce Ojca.

Poczesne wśród Waszych obowiązków miejsce zajmuje chrześcijańskie **wychowanie młodego pokolenia.** Rodzice, przepojeni duchem Chrystusowym wychowują swe dzieci na apostołów świeckich. Pouczają je we wierze, wcześniej i często posyłają je do stołu Pańskiego, wspólnie z nimi się modlą, zepsucie od nich usuwają, godziwe zabawy następczają, własnego swego ducha apostołskiego im wlewają.

Poważny udział w wychowaniu ma szkoła. Powinna być katolicka. Aby taką się stała i pozostała, należy do najpierwszych zadań Akcji Katolickiej. Nauczycieli w duchu katolickim wychowujących młodzież chwali Ojciec św. jako szlachetnych i potężnych pomocników Akcji Katolickiej.

*

Wszyscy katolicy, czy zorganizowani w towarzystwach czy niezorganizowani, powołani są do apostołatu świeckich. Szczególnymi przecież narzędziami Akcji Katolickiej powinnyby się stać **związki i stowarzyszenia katolickie, pozbawione barwy politycznej.** Bo Akcja Katolicka trzymać się musi wedle wskazówek Ojca św. **zdala od walk politycznych.**

Z pocięcią i radością pragniemy tu zaznaczyć, że już 25000 młodzieży jest zrzeszonej w Naszej diecezji w „**Katolickim Związku Młodzieży Polskiej**”. Wiemy, z jakim trudem dzieło to wzniesiono i pochwalamy tych wszystkich, którzy swe siły i serca zbożnej tej sprawie poświęcili i poświęcają. Ale nie można jeszcze poprzestać na tym wyniku. Pragniemy, by założono **stowarzyszenie tam, gdzie go dotąd niema, by pobudzone i podniesione te, które mało są żywotne, by pociągnięto do Stowarzyszeń młodzież wszystkich.**

Podnosimy też **Konferencje Pań Miłosierdzia**, które zasłużyły się w długoletniej już pracy. Polecamy te konferencje wiernym, uznajemy takie przedsięwzięcia, jak „**Kurs Pracy Charytatywnej w Grudziądzu**” i życzymy, by te i podobne dzieła, jak żłóbki, ochronki, sierocińce cieszyły się czujną Waszą opieką, by trwały, a gdzie są wątłe, by się umacniały.

Idą w dalszym ciągu **bractwa i sodalicje matek i panien** i inne towarzystwa wśród kobiet, jak Katolicki Związek Polek. Idą wśród mężów **starodawne cechy, towarzystwa czeladników, rzemieślników, robotników, towarzystwa ludowe, rodziny III Zakonu.** Wreszcie towarzystwa naukowe dla inteligencji, jak towarzystwo pod imieniem

Naród bez symbolu, powiedział Tolstoj, musi zginąć!

Sowiety zatem nie zginą, bo mają swój symbol.

Marek Romański.

28

PAJĄK

Sensacyjna powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

Sprawcy porwania zatrzymali auto Durskiego, twierdząc, że piękny „Chrysler” po odpowiednim przemalowaniu przyda się im bardzo. Stary pan dotarł pieszko do Kutna, odległego o 2 kilometry, od miejsca, gdzie go wyrzucono na szosę. W Kutnie złapał pociąg zdążający do Warszawy i powrócił nim do stolicy.

Edward Durski wysłuchał opowiadania ze zmarszczonymi brwiami poczem ujął do ręki rozkład jazdy linii lotniczych.

— Ojciec nie odbył jeszcze w tym roku, swego rocznego urlopu...

— Jeszcze nie! — odparł zdziwiony stary pan.

— Będzie ojciec musiał, przynajmniej tymczasem, położyć krzyżyk na swoje go „Chryslera”... Ojciec chciał, zdaje się, w Anglii spędzać tegoroczne wakacje...

— Wybieram się tam we wrześniu.

— Nie będziemy czekać września.

Edward Durski jał notować na kartce papieru.

— Za pół godziny odlataje z lotniska cywilnego samolot do Pragi... Pojedzie nim ojciec, pod cudzem, oczywiście, nazwiskiem. Z Pragi pojedzie ojciec następnym etapem do Strassburga i Paryża. Z Paryża „expressem” do Calais... Z Calais samolotem do Londynu... Niech tam ojciec pozdrowi odemnie Scotland Yard...

— Czyś ty oszalał?

— Nie, ale chcę w przyszłości nie mieć takich niespodzianek. I nie chcę ojca narażać na podobne kłopoty...

— Muszę tu uregulować interesy...

— Niech ojciec nada telegram z Calais do swego prokurenta. Ale nie wcześniej, jak, z Calais. Jeżeli ojciec nie pojedzie, nic niemam przeciwko temu, ale złożę do dyspozycji Horskiego sprawę „czerwonych asów”, choć przywiązywałem do niej wielkie osobiste nadzieje...

— Cóż to są te... „czerwone asy”...

— To służbowa tajemnica. Nie życzę ojcu zetknięcia się z nimi raz jeszcze.

Zanim starszy pan miał czas zgłaszać dalsze zastrzeżenia znalazł się już na lotnisku i w pół godziny potem leciał już aeroplanem do Pragi, gdzie syn miał mu przelać telegraficznie pieniądze.

Edward Durski zaś zjawił się w zakładach samochodowych ojca, oznamił tam, że dyrektor firmy wyjechał w nagłych sprawach do Rumunii — poczem powrócił do siebie do mieszkania, gdzie natychmiast zasnął kamiennym snem.

Tego samego rana, po krótkiej konferencji z Horskim, minister spraw wewnętrznych podpisał nominację Edwarda Durskiego na komisarza policji.

Nominacja ta dokonana niespodziewanie i poza kolejką zrobiła wielkie wrażenie w wydziale śledczym:

Nominacja ta była to odpowiedź władz bezpieczeństwa na próby „czerwonych asów” steroryzowania Durskiego.

Rozdział XVIII.

Sekretarz poselstwa szwedzkiego przy rządzie Rzeczypospolitej Polskiej Olaf Olafson, był pięknym typem jasnowłosego, wysokiego Skandynawczyka. Olaf Olafson był wesołym, pogodnym czło-

wiekiem, który z uśmiechem na ustach szedł przez życie. Okazywało się ono dla niego — jak dotąd — łaskawem i nie skąpiło mu tych wszystkich darów, jakimi zazwyczaj obsypuje swych ulubieńców.

Olaf Olafson był człowiekiem zamożnym, co pozwalało mu pędzić życie wygodne i pełne przyjemności. Uprawiał z zapamiętaniem wszelkie możliwe sporty, nie gardził kieliszkiem likieru przy czarnej kawie, bez zmęczenia spędzał noc przy bridżu i cieszył się niezmiennym, a wielkim powodzeniem u kobiet.

Olaf Olafson od dwu tygodni uśmiechał się bardzo często do swoich myśli, a stawało się to zawsze wtedy, gdy otwierając codzienną pocztę nadeszła do poselstwa, znajdował wśród niej liljową wążką kopertę, nasyconą mocnym zapachem „chypre”, adresowaną do niego i opatrzoną dopiskiem „osobiste”.

Listy te od dwu tygodni przychodziły do niego, regularnie, co drugi dzień i Olaf Olafson z zaciekawieniem i zainteresowaniem oczekiwał co drugi dzień nadejścia rannej poczty.

Kto pisał owe listy? To była oczywiście kobieta. Listy wskazywały na to, że była to kobieta nie tylko młoda i piękna, ale zarazem kobieta o błyskotliwej inteligencji i subtelnym, wyostrzonym dowcipie.

Była mistrzynią intrygi i Olaf Olafson, mimo, że w sprawach kobiecych był doświadczonym człowiekiem, już od pierwszego listu zainteresowany był w najwyższym stopniu osobą autorki owych listów. Gdy w ciągu owych dwu tygodni zdarzyło się raz, jeden raz, że list nie nadszedł w swoim czasie, Olaf Olafson spochmurniał i zaniepokoił się, chociaż nie było to jego zwyczajem.

Autorka listów zachowywała ściśle „incognito”. Nie kładła nawet swego podpisu pod listami. Pisała za to rzeczy miłe i pochlebne Olafowi Olafsonowi. Pisała, że widziała go niedawno na „garden party”, urządzonem przez prezydenta Rzeczypospolitej w ogrodach zamkowych. Pisała, że on z pewnością, z całą pewnością, zna ją, że znać ją musi i drwiła sobie z niego, iż nie będzie mógł uprzytomnić sobie kto jest autorką owych listów.

Pisała mu, że jest „jej typem”, że podoba się jej bardzo. Pisała, że jeżeli będzie grzeczny, i posłuszny może kiedyś... kiedyś... prześle mu swoją fotografię, by przekonał się, że jest ona piękniejszą, niż on sobie to może wyobrazić... A może kiedyś, kiedyś... jeszcze później wyznaczy mu małe „rendez-vous”...

Przytem robiła w swoich listach mnóstwo dowcipnych uwag na aktualne tematy, a listy te były pisane nienaganą francuszczyzną.

Olaf Olafson daremnie starał się dociec, kim była piękna nieznaną, która zasypała go tymi dziwnymi listami. Daremnie przebiegał w myśli wszystkie swe znajome. Do czego zmierzała ta intryga? Olaf Olafson uśmiechnął się do siebie zadowolony. Listy te pochlebiali jego męskiej dumie.

Tego samego dnia, kiedy Durski po nieprzespanej nocy, odsypiał zmęczenie i zdenerwowanie, nie mając pojęcia o awansie, który go spotkał, Olaf Olafson otrzymał ranną pocztę, nowy list od nieznaną, który zainteresował go bardziej od innych.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Piotra Skargi i inne, które gorąco popieramy, życząc, aby ich coraz więcej się utworzyło. Idą papieskie dzieła misyjne, słowem: **wszystkie niepolityczne, na gruncie katolickim stojące towarzystwa mogą i powinny złączyć się w Akcji Katolickiej.**

Ponieważ celem Akcji Katolickiej jest współpraca świeckich z duchowieństwem w zadaniach duszpasterstwa, ośrodkami tej pracy, punktami oparcia będą parafje. W każdej parafji utworzy się niebawem „Parafjalny Wydział Akcji Katolickiej”. Do niego wysyła każde stowarzyszenie swego przedstawiciela. Poza to może proboszcz dobrać sobie dowolną liczbę członków według potrzeb miejscowych. Celem tych wydziałów jest ustalenie wytycznych pracy A. K. Wspólnie z rządcą parafji naradzają się nad podniesieniem poziomu religijnego w parafji. Ustalają potrzeby, sposoby i środki pracy.

Dla całej diecezji powstanie następnie „Diecezjalny Wydział A. K.”, na którego czele stanie Biskup. Wykonawczym organem będzie Sekretarz generalny z członkami przez Biskupa mianowanymi. Diecezjalny Wydział oprze się o „Centralę Krajowej Akcji Katolickiej w Polsce” z siedzibą w Poznaniu. Centrala ta wyda statuty, przepisy i wskazówki, które Sekretarz gen. doręczy w ciągu roku Wydziałom parafjalnym.

Kochani Diecezjanie!

O rzeczy ogromnej wagi, pisaliśmy Wam w dzisiejszym swoim Liście Pastorskim. Serce, pełne pasterskiej miłości i troski o wszystkie dusze Naszej diecezji, o przyszłość Kościoła na całym świecie kazało Nam mówić. I idzie z tym Listem dziś do Was serdeczne Nasze wezwanie, abyście troski Ojca św. z synowskiego przywiązania rozważać, zrozumieć i życzeniem jego ohochny chcieli dać posłuch. Bo wystygły serca. Potwierdza to na nowo każdy dzień. **Krocie i miliony braci pozostają w nędzy duszy i w nędzy ciała.** A wielki świat chrześcijański milczy uporczywie. Ale stoł u steru łodzi Piotrowej **Pius XI.** Na cały świat idzie jego głos, do nieba jego prośba, by Duch św. płomieniem miłości znowu zajął serca wszystkich, serca apostołów świeckich. Oby Wasze dusze, kochani Diecezjanie, zajęły się miłością Ducha św. I pod przewodnictwem swych duszpasterzy przystąpicie do dzieła! Pewną żywym nadzieję, że już w ciągu bieżącego roku liczne zawiązą się ośrodki Akcji Katolickiej i że, gdy rok się kończy, patrzeć możemy na owoce z tego zasiewu, z wyżyn Watykanu rzuconego na cały świat.

„Laska wam wszystkim, którzyście w Chrystusie Jezusie. Amen.”

Dan w Pelplinie, dnia 20 lutego 1930.
† Stanisław Wojciech,
Biskup Chełmiński.

Brutalni ludzie bez serca wypędzili starca z własnego domu.

Z Warszawy donoszą: Niejakł Andrzej Grzelak, sześćdziesięciokilkuletni mężczyzna, nie żył ze swoją żoną od kilku lat. Między małżonkami panowały wciąż kłótnie. Stary Grzelak nie mógł już pracować i wkońcu żona wraz z dziećmi wypędziła go z domu. Tułał się bezdomny starzec po rozmaitych kątach, szukając schronienia na noc. W ostatnich dniach nędra i głód tak przycisnęły Grzelaka, że postanowił wrócić do domu i prosić o litość. Prośby choroego i nieszczęśliwego starca nie odnio-

Szczery Niemiec o Polsce.

Głos wybitnego przemysłowca śląskiego na łamach „Welt am Montag”. — Luźne, ale bardzo ciekawe uwagi.

(Od własnego koresp. „Dzien. Bydgoskiego”).

Berlin, w marcu.

W jednym z ostatnich numerów pacyfistycznego tygodnika berlińskiego „Welt am Montag” zamieszcza anonimowy wybitny przemysłowiec śląski — Niemiec — szereg ciekawych uwag o Polsce. Artykuł zatytułowany jest „Polnische Wirtschaft” ze znakiem zapytania. Autor, który dla interesów przebywa parę miesięcy corocznie w Polsce, pragnie sprostować szereg błędnych poglądów, jakie Niemcy bezmyślnie powtarzają w stosunku do Polski.

Autor zaznacza, że Niemcy naogół nie wiedzą o Polsce, która przecież jest takim samym tysiącletnim państwem jak i Niemcy. Zbyt często mówi się w Niemczech w ujemnym sensie o „Polnische Wirtschaft”, ale rzeczywistość zadaje kłam temu znaczeniu. Kolejnictwo polskie — stwierdza autor — funkcjonuje bez zarzutu, zarówno przy przewozie osób jak też towarów. Kolejnictwo to bardzo współczesne, które tylko nie ma luksusowych, niepotrzebnych zdaniem autora, dworców, zostało całkowicie odbudowane na ruinach wojny, inwazji i okupacji i zła-

zione, mimo że składało się z trzech odrębnych systemów.

Na „Pewuce” widział autor wiele rzeczy, które go wprawiły w podziw. Przedewszystkiem wykazali Polacy Pewuką — i oczywiście całą 10-letnią pracą, że potrafią dobrze organizować.

Pozatem posiadają Polacy dużo wdzięku osobistego. Są głady, w porównaniu do kancjastych Niemców. Stwierdził on m. in. tak wielki przyjaciel Niemców, jak były ambasador angielski w Berlinie, lord d'Abernon.

Autor porównuje życie prywatne w Niemczech i w Polsce. Stwierdza on skromną stopę życiową Polaka, zwłaszcza inteligenta. Chwali jednakże liczne zainteresowanie się w Polsce nauką i sztuką. Zwraca uwagę na wspaniałe budowle polskie, jak Wawel, Biblioteka Jagiellońska, lub klasztor Jasno-górski.

Autor — ze względu na panujące stosunki wolał nie ujawniać swego nazwiska — życzy pod koniec artykułu Niemcom więcej zrozumienia psychiki obcych narodów.

Dr. A. B.

Od losu rządu Tardieu zależy los ustroju Francji.

Nacjonalistyczna „La Liberte” drukuje oświadczenie swego redaktora naczelnego Kamila Aymard'a który twierdzi, że gabinet Tardieu będzie prawdopodobnie ostatnią próbą uratowania we Francji sytemu parlamentarnego, który od pewnego czasu staje się coraz więcej karykaturalnym. Los reżimu zależy od losu obecnego gabinetu. Gdyby ta ostatnia próba miała się nie udać, w takim razie przed krajem powstałaby na nowo alternatywa: dyktatura narodowa albo dyktatura rewolucyjna, która pociągnęłaby za sobą niezawodne objęcie

władzy nasamprzód przed socjalistów, a później przez komunistów. Przed tą samą alternatywą stanęła Francja w r. 1925 r., lecz w chwili gdy rewolucja miała zalać kraj, lud paryski stanął przed tymi, którzy utopić chcieli ojczyznę i pod jego presją przywołano nowo do władzy Poincarego. Gdyby gabinet Tardieu został obalony przez ohydą koalicję ludzi, którymi kierują ambicja i nienasycone apetyty, Francji groziłoby to samo niebezpieczeństwo, lecz obawiać się należy, czy i tym razem udałoby się mu zapobiec.

Zabił żonę, która go zrujnowała.

W Paryżu wzbudził wielkie zainteresowanie sensacyjny proces niejakiego Raula Chevalier, który przed kilku miesiącami zabił swoją żonę w sali sądowej. Podłoże sprawy było następujące:

Bogaty przemysłowiec Raul Chevalier odbył w roku 1917 podróż po południowej Afryce i poznał tam czarującą kobietę, niejaką Blankę Teysier. Mimo, że Chevalier był starszy o 20 lat, zaczął się zalecać do młodej wdówki, i wkrótce już odbywali oboje podróż wspólnie. Kobieta

nakłoniła swojego bogatego przyjaciela do tego, aby udał się z nią na Riwierę, gdzie zaczęła za pieniądze Chevaliera prowadzić otwarty dom. Rozumie się, że przy pomocy blichtru, jakim się otaczała, zasylnęła jako piękność, co jej dało pohop do coraz to bardziej wystawnego życia. W końcu Chevalier ożenił się z nią.

Po upływie kilku lat musiały stopnieć bogactwa choćby największe, wobec czego, mąż postanowił udać się znowu dla poratowania swoich finansów do Afryki, gdzie miał na widoku dobre interesy. Ale żona sprzeciwiła się temu i wniosła do sądu o rozwód. Doszło do rozprawy, podczas której mówiono o bardzo przykrych sprawach, bo o licznych dowodach zdrady małżeńskiej ze strony żony. Mimo wszystko błagał mąż Blankę, by go nie opuściła, a gdy jego prośba nie odniosła skutku, zrozpaczony wyjął rewolwer i kobietę zastrzelił. Chciał następnie popełnić samobójstwo, ale obecni przeszkodziли mu w tem.

Na rozprawie uwolnił sąd od winy i kary nieszczęśliwego Chevalier, którego miłość skłoniła do nierozsądnych czynów.

Z Rosji sowieckiej.

Największa w Rosji synagoga została odebrana gminie żydowskiej.

Donoszą z Leningradu, że największa w Rosji synagoga w Leningradzie została odebrana gminie żydowskiej. W zeszłym roku władze sowieckie oświadczyły gminie, że synagoga grozi zawaleniem, wobec czego, w razie niedokonania remontu synagoga będzie musiała być zamknięta. Wobec powyższego gmina rozpoczęła zbiórkę funduszy wśród wierzących na koszt remontu, za co przedstawiciele gminy zostali aresztowani i oddani pod sąd. Obecnie wydany został dekret o konfiskacie synagogi i zamienienie jej na dom robotniczy. W Moskwie prowadzona jest agitacja za skonfiskowaniem tutejszej wielkiej synagogi.

MAJOLA
NAJSUBTELNIEJSZE
PUDRY
KOMPRYMOWANE
I W PROSZKU

B-005

Z Włocławka.

Apel Kupiectwa i Rzemiosła m. Włocławka w sprawach podatkowych.

Komitet Gospodarczy Organizacji Międzystowarzyszeniowych wysłał obywatelom w tych dniach memoriały o katastrofalnym położeniu kupiectwa i rzemiosła we Włocławku, oraz o nadmiernym jego opodatkowaniu do: Ministerjum Skarbu w Warszawie, Ministerjum Przemysłu i Handlu, Izby Przemysłowo-Handlowej, Izby Rzemieślniczej, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, przewodniczącego sejmowej komisji skarbowej, Banku Polskiego, oraz do całego szeregu instytucyj, domagając się rozpatrzenia postulatów w ciągu dni kilku, odwołanie bowiem tak palącej i niecierpiącej zwłoki kwestji doprowadzi zrozpaczonych płatników do ostateczności i gremjalnego zawieszenia wyplat, oraz zamknięcia wszystkich sklepów i warsztatów pracy na czas nieograniczony.

Rozwiązanie Okręgowego Związku Straży Pożarnych pow. włocławskiego.

W dniu 2. marca rb. na zjeździe rady wojewódzkiej w Warszawie rozpatrywano sprawę zawieszenia działalności Okręgowego Związku Straży Pożarnych przez starostwo włocławskie.

Rada wojewódzka uznała zarządzenie tut. starosty za słuszne, wobec czego Okręgowy Związek Straży Pożarnych został rozwiązany.

Nazajutrz w lokalu Związku przy ul. Żabiej miało się odbyć zebranie, na które z polecenia starosty wkroczyła do lokalu policja i przeszkodziła obradom, usuwając strażaków, oraz pieczętując akta i księgi Związku.

Dochody z podatków obłożono miastu Włocławek aresztem.

Włocławek, (tel. wł.) Bank Gospodarstwa Krajowego z powodu niewypelnienia zobowiązań pieniężnych przez magistrat m. Włocławka obłożył aresztem podatki do podatków państwowych. Dług miasta w B. G. K. wynosi przeszło pół miliona złotych. Miasto znajduje się w bardzo ciężkiej sytuacji finansowej.

Z KRAJU.

KRAKÓW. Pałac Sprawiedliwości stanie w Krakowie. Na ostatnim posiedzeniu rady miasta Krakowa prezydent senator Rolle odczytał pismo dyrekcji robót publicznych, w którym Ministerstwo Sprawiedliwości zawiadamia zarząd miasta Krakowa, że zgadza się na budowę Pałacu Sprawiedliwości w Krakowie, o ile gmina odstąpi grunt pod budowę i przedłoży plan. Również poruszona była kwestja zaciągnięcia pożyczki 2 milionów przez miasto Kraków na budowę drugiego rurociągu ze stacji pomp na Bielanych do Krakowa.

WILNO. Termin Targów Północnych w Wilnie jeszcze nie ustalony. W związku z ustaleniem terminu Targów Wschodnich we Lwowie, odbyła się w urzędzie wojewódzkim pod przewodnictwem woj. Raczkiewicza konferencja, na której omawiano termin otwarcia i trwania Targów Północnych w Wilnie. Narazie definitywnie termin ten nie został ustalony. Organizatorom Targów Północnych w Wilnie chodzi o to, by termin ten nie zbiegł się z terminem Targów Wschodnich we Lwowie.

WILNO. Poseł białoruski zbiegl. Krążą tu uporczywe pogłoski, że poseł białoruski Wołyniec, który został wybrany z okręgu lidzkiego, gdzie obecnie zostały unieważnione wybory do sejmu, postawiony został w ten oskarżenia za działalność wyrotową i zbiegl z Polski. Jak się okazuje, Wołyniec w przeddzień posiedzenia Izby wyborczej Sądu Najwyższego, na którym miała być rozpatrywana sprawa unieważnienia wyborów okręgu lidzkiego wysłał swe rzeczy do Gdańska.

Kutiepowa uprowadzono za jego własną zgodą?

Sensacyjny zwrot w śledztwie.

Dopiero teraz wychodzą na jaw sensacyjne szczegóły tajemniczego, dwudniowego pobytu w Berlinie gen. Kutiepowa w okresie poprzedzającym jego zniknięcie.

Jak wiadomo, Kutiepow w pierwszych dniach stycznia bawił w Berlinie i mieszkał w hotelu „Reichs-Krone”. Otóż jednocześnie prawie przyjechali z Moskwy dwaj oficerowie czerwonego sztabu generalnego Aleksander Popow i Gero de Roberti, którzy zatrzymali się w tym samym hotelu i zameldowali się pod swymi prawdziwymi nazwiskami. Nie ulega wątpliwości, że, jako byli oficerowie carscy i wychowankowie a-

skademii sztabu generalnego, w której wykładał Kutiepow, byli mu osobście znani. Prawopodobnie zostali wysłani w misji nakłonienia Kutiepowa do powrotu do Rosji, co jest temwięcej wiarogodne, że de Roberti występował już jako negocjator w podobnych praktykach z generałem Monkiwiczem. **Wszystkie okoliczności wskazują na to, że zniknięcie Kutiepowa było rozmyślnie zarządzone za jego zgodą.**

Rezultaty wspólnych dochodzeń policji paryskiej i niemieckiej są trzymane jeszcze w tajemnicy, zapowiadają się jednak wręcz sensacyjnie i zgola nieoczekiwanie dla całej afery uprowadzenia.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Protest kupiectwa pomorskiego przeciwko wycofaniu przez rząd ulg podatkowych.

Ostatnie wiadomości o wycofaniu przez Rząd ulg podatkowych dla handlu uderzyły w kupiectwo nasze jak grom z jasnego nieba.

W środę, dnia 5. bm. prezydium tegoż Zw. Tow. Kupieckiego na Pomorzu wystąpiło do rządu oraz najważniejszych Klubów sejmowych telegram treści nast:

„Kupiectwo pomorskie do głębi dotknięte wycofaniem przez rząd ulg podatkowych dla handlu najuroczyściej protestuje przeciwko ignorowaniu najżywniejszych interesów kupiectwa, które w ten sposób skazane jest na zupełną zagładę. W ostatniej chwili apelujemy o docenienie katastrofalnej sytuacji”.

Autobus spłonął.

Z Gostynia donoszą: Spalił się autobus własność Fr. Waszyńskiego, kursujący na linii Gostynin — Rawicz. Pożar powstał wskutek defektu w karboratorze. Wypadku z ludźmi nie było, gdyż autobus wyjeżdżał dopiero z garażu.

Czyżby sanacja Banku Przemysłowców w Poznaniu?

Poznań (AW) Fakt udzielenia Bankowi Przemysłowców w Poznaniu nadzoru sądowego nie wywołał zaniepokojenia wśród deponentów pozostałych banków poznańskich. Pewne trudności, wynikające dla klienteli banku, zostały usunięte przez wspólną akcję pozostałych banków.

Dwie poważne upadłości w Poznaniu.

Z Poznania donoszą: Z powodu bardzo ciężkiej sytuacji finansowej, którą dziś wszyscy odczuwamy, znany kupiec poznański, Jan Łuczak, właściciel wielkiego magazynu konfekcji i wielkiego pasażu „Apollo”, w którym mieszczą się dwa jego kinoteatry, zgłosił prośbę o nadzór sądowy i odroczenie wyplat. Także fabryka konfekcji męskiej Lewandowski i Ska zgłosiła taką samą prośbę o nadzór.

Dwaj chłopcy zaginęli.

Z Poznania donoszą: Od dnia 1 bm. zaginęli dwaj chłopcy szkolni z Poznania, 12-letni Zygmunt Kozłowski, ul. Kantaka 7 i 15-letni Bronisław Michalak, Dworzec Tama Garbarska. Wyszli z domu rano i odtąd słuch o nich zaginął. Podobno zmówili się, aby razem wyruszyć w świat i, jak twierdzą ich koledzy, pierwszym celem ich podróży miała być Gdynia, dokąd prawdopodobnie pojechali koleją.

Ktokolwiekby wiedział coś o nich, proszony jest o zawiadomienie policji oraz o wiadomość na adres. K. Kozłowski, Poznań, ul. Kantaka 7.

Znalazła śmierć pod kołami samochodu.

Ze Środy donoszą: Niej. Antonina Czapiak z Czarnotek, obciążona sprawunkami, usiłowała przebiec przez ulicę i umknąć przed nadjeżdżającym samochodem. Los jednak zrzucił inaczej. W momencie, kiedy szofer uczynił rozpaczliwy ruch w celu zatrzymania maszyny, p. Czapikowa leżała już na ziemi przygnieciona kołami auta.

Wypadek spowodował natychmiastową śmierć nieszczęśliwej. Zwłoki zostały odesłane do Zakładu Serca Jezusowego w Środzie. Kierowcę zatrzymano i oddano do dyspozycji sądu grodzkiego w Śremie.

Barcin.

Z jarmarku. Dnia 27 lutego br. odbył się jarmark na konie i bydło. Z racji dużego spędu jarmark był bardzo ożywiony. Na tymże jarmarku pomiędzy handlarzami wynikła krwawa bójka. Zabójcy z Małych Lasek powiat Żnin bili się z Pireckim z Barcina. Bijąc się laskami po głowach, pokaleczyli się strasznie. Bójkę zlikwidowała policja. Pierwszej pomocy udzielił lekarz z Barcina.

Zebranie. Dnia 22 lutego br. Tow. Powst. i Walki w lokalu p. Skrzypczaka zwołało nadzwyczajne zebranie, celem uzupełnienia zarządu. W miejsce ustępującego skarbnika p. Cieslińskiego wybrany został p. M. Nowicki.

Bal maskowy, który urządziło Tow. śpiewu „Halka” w ub. niedzielę, udał się wspaniale. W sympatycznym nastroju bawiono się odczo do rana przy doborowym zespole muzycznym p. Dargła z Inowrocławia.

Kradzież koni. Królikowskiemu z Krotoszyna dwa konie. Policja wszczęła energiczne śledztwo.

Ostrzegamy. Jak się dowiadujemy, p. K. przy ul. Kinowskiego, zamierza swój skład wydzierżawić żydowi, krawcowi z Kongresówki.

Białosłiwie.

Odkrycie grobu przedhistorycznego. Robotnicy firmy Urtecht i Banach, zajęci przy wykopywaniu żwiru na obszarze gminy, natrafili na grób z epoki kamiennej, w którym znajdowało się 7 (siedm) urn, z których robotnicy przez nieznamość i w pogoni za złotem zniszczyli 4 sztuki, w całości wydobyto dwie i jedną mniejszą uszkodzoną. Grób jest 1,30 m. długi, 60 cm. szeroki i tyleż wysoki. Powiadomiony o tem ks. prob. Koczyński przybył z sołtysiem p. Posertem. Grób pozostawiono nienaruszonym i uwiadomiono ks. prof. Kozłowskiego z Poznania.

Kradzież roweru. Jakiś nieznany opryszek skradł z przed lokalu p. Sawińskiego rower marki „Weltrad”, własność siodlarza p. Aleksiego Lupy.

Walne zebranie Tow. Kupców i Przemysłowców. W ub. niedzielę odbyło się walne zebranie Tow. Kupców i Przemysłowców, które zagałi prezes p. Stefan Drożdżyński. Marszałkiem zebrania wybrano p. Jana Poserta, który powołał do pióra p. Feliksa Cyprycha, a na ławników p. Stanisława Braniewicza, b. komisarza i p. Izidora Kuszejka. Prezes p. Drożdżyński zdał obszernie sprawozdanie z działal-

ności rocznej towarzystwa. Na budujący się kościół ofiarowano w ub. roku 691,83 zł. Skarbnik p. Józef Grzesk wykażal w swoim sprawozdaniu kasowem 1178,31 zł w dochodach, zaś 893,38 zł w rozchodach, saldo na rok bież. wynosi 279,63 zł. Panowie Posert senior i Cyprych Feliks jako członkowie komisji rewiz. stwierdzili wzorowe prowadzenie kasowości, wnosząc o udzielenie pokwitowania, co się też stało. W skład nowego zarządu weszli pp.: Stefan Drożdżyński prezes, Jan Warda zast. prezesa, Kazimierz Szczepański sekretarz, Feliks Cyprych zast. sekr., Józef Grzesk skarbnik. Do komisji rewizyjnej pp. Posert Jan i Cyprych Feliks.

Wspaniały lecz rzadki jubileusz 30-lecia. Staraniem tuł. wójtostwa zaproszono na dzień 12 ub. m. wszystkich sołtysów i ławników obwodu Białosłiwia wraz z rodzinami, oraz kilku obywateli do lokalu p. Sawińskiego, celem uczczenia senjora sołtysów, p. Wojciecha Hoffmana z gminy Dębówko Szare. Uroczystość zagałi wójt tuł. obwodu p. Bernard Jozsko, podnosząc zasługi solenizanta oraz zalety i obowiązkowość jego w spełnianiu swego urzędu sołectkiego. Jubilat Wojciech Hoffmann wraz z małżonką obchodził złote gody dn. 13. V. 28., sołtysiem został dnia 16. X. 1899.

Z Inowrocławia.

Osobiste. Sędzia powiatowy Witold Krzymiński, syn pierwszego b. prezydenta miasta Inowrocławia, otrzymał w tych dniach nominację na sędziego przy sądzie apelacyjnym w Poznaniu.

Zw. Stow. Polskich może się pochwalić znacznym dorobkiem społecznym. Z jego to inicjatywy powstała Biblioteka Miejska Publiczna. Stow. bierze udział w obchodach i uroczystościach narodowych, zwalcza zbrodniczo i popiera akcję dobroczynną, zabiega o fundusz na budowę pomnika Kasprowicza, a ostatnio również stara się o zapobieganie nędzy mieszkaniowej. Zarząd Stow. tworzą: prezes adw. Mielczarek, jego zastępca ks. prob. Jaskowski, sekretarz K. Ziętowski, skarbnik W. Smoczkiewicz, oraz członkowie: Benedykciński, Dzioch, Gierczyński, Lenartowski, Lewandowski Ign., prof. Pawłowski i Wojkowski.

Pożar. W pobliskich Jaksicach, w zabudowaniach gospodarskich restauratora Władysł. Dorszewskiego wybuchł pożar. Straż kolejowa zlokalizowała ogień i to przy pomocy sikawek z Inowrocławia i Turzna. Straty wynoszą ok. 12 tys. zł.

Uniwersytet Robotniczy. W piątek, dnia 7 bm. w gmachu szkoły wydziałowej męskiej odbędą się dwa wykłady Nar. Uniwersytetu Robotn.: prof. M. Kadlec omówi „Wędrowkę po Karpatach Wschodnich”, ilustrując ją kilkudziesięciu przeżyciami, poczem prof. J. Krasoń opowie: „Jakiego rodzaju stosowano kary w średniowieczu?”. Wstęp wolny.

Walka z gruźlicą. Miejski Komitet Przeciwgruźliczy w Inowrocławiu przygotowuje obecnie wielką wystawę przeciwgruźliczą, która zostanie otwarta w sali „Parku Miejskiego” w dniu 30 bm. Wystawa ta obejmie działy: farmaceutyczny, propagandowy, roentgenologiczny, sanatoryjny oraz ekspozycję stałej wystawy z Krakowa.

Skasowanie pociągów. Z dn. 8 bm. zostaną

Nakło.

Ciekawy odczyt. Dnia 9 bm. o godz. 5 po poł. w auli gimnazjalnej odbędzie się wykład popularno-naukowy, który wygłosi prof. Wł. Pułczyński na temat „O niewolnictwie i niewolnikach w starożytnej Grecji i Rzymie”. Początek o godz. 5 po poł.

Zebranie Kółka Rolniczego odbędzie się w niedzielę, dn. 9 bm. o godz. 13 u p. Paźewicza.

W turnieju ping-pongowym pań o mistrzostwo Nakła zdobyła 1 miejsce p. A. Marchlewiska, 2) p. A. Bobowska, 3) E. Dylówna.

Ostrów.

Osobiste. Prokurator sądu okręgowego w Ostrowie p. Karol Jawornik został zamianowany prokuratorem sądu apelacyjnego w Toruniu. Sekretarz podatkowy Wydziału Powiatowego p. Józef Szyszka został inspektorem Samorządu Gminnego.

Poświęcenie Banku Polskiego. W ub. niedzielę odbyło się uroczyste poświęcenie nowego gmachu Banku Polskiego przy Placu Bankowym. Gmach, utrzymany w nowoczesnym stylu, jest prawdziwą ozdobą naszego miasta. Aktu poświęcenia dokonał miejsc. proboszcz ks. T. Zamysłowski, w obecności głównego dyrektora dr. Zygmunta Karpinińskiego oraz licznych przedstawicieli władz miejscowych, przemysłu i handlu.

Sirzelno.

Tegoroczny występ zimowy Straży Ogniowej, który odbył się ub. niedzieli, udał się nadzwyczajnie. Oczekiwana oddawna przez szerszy ogół obywateli sztuka teatralna ze śpiewami i tańcami p. t. „Białe fartuszki”, ukazała się na widowni. Sztukę przygotował zasłużony już na tem polu reżyser, p. Stanisław Dymel. Dobrany zespół wywiązał się ze swych ról do brze. Do śpiewu towarzyszyło miejsc. Koło Muzyczne, grające pod batutą p. Bol. Szperlinga. Na szczególną uwagę zasłużyli: p. Zofia Dymalówna i p. Władysław Namiesnik. Po przedstawieniu odbyła się wspólna zabawa.

Z życia Hallerczyków. W dniu 2 bm. odbyło się roczne walne zebranie Hallerczyków, które zagałi prezes placówki p. K. Jaroszewski. Przewodniczącym walnego zgromadzenia wybrano jednogłośnie p. A. Głowackiego. Do pióra powołano p. F. Pałędzkiego. Sprawozdanie z działalności placówki zdał sekretarz p. St. Skowron. Po udzieleniu ustępującemu zarządowi absolutorjum wybrano do nowego zarządu prezesem p. K. Jaroszewskiego, wiceprezesem p. Stanka, sekretarzem p. St. Skowrona, zastępcą p. F. Pałędzkiego, skarbnikiem p. L. Barzyńskiego, komendantem p. M. Śmigła.

Bal maskowy Ochotniczej Straży Pożarnej odbył się w ub. sobotę przy licznych udziałach gości.

Sprawa kanalizacji. W ub. tygodniu odbyło się zebranie właścicieli nieruchomości, celem omówienia sprawy kanalizacji ulic: Inowrocławskiej, Lipowej, Szkolnej, Cystryjewo, Śpichrzowej, Magazynowej, Szerokiej i Kościelnej. Burmistrz przedstawił projekt kanalizacji, podając za podstawę prawną rozporządzenie p. wojewody, techniczną stronę wyjaśnił p. Müller.

Zebrania klubu kręglarzy „8”. Walne zebranie Klubu Kręglarzy zagałi prezes p. Jezierski. Nowy zarząd klubu tworzą pp.: prezes p. Jezierski, zastępca p. W. Piątkowski, sekretarz p. W. Cieslewicz, zastępca p. W. Horil, skarbnik p. M. Paternoga, gospodarz p. J. Kempniński; ławnicy pp.: Lehmann i Fr. Szydzik; sąd honorowy pp.: Bamber i J. Balcerzak.

Zjazd Inwalidów Kolejowych w Poznaniu. Pod sztandarem chrześcijańskim.

Dnia 4 bm. w Poznaniu odbyło się nadzwyczajne zebranie walne Związku Inwalidów, wdów, sierot i emerytów kolejowych. Przy wypełnionej sali prezes p. Cieślak zagałi zebranie, uzasadniając konieczność oparcia się Związku o szerszy ruch społeczno-polityczny, celem skuteczniejszego niż dotąd przeprowadzenia swych postulatów. Następnie wygłosił p. dr. Niesiołowski dłuższy referat o chrześcijańskim i socjalistycznym ruchu zawodowym. Koreferat wypowiedział p. Marciniak, wiceprezes okręgu Ch. Z. Z. Po referatach, które wywołały żywy oddźwięk, wywiązała się dłuż-

sza dyskusja.

Nast. prezes przeczytał akt przyłączenia się Związku do Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego i uchwalił, wyzywając zarząd do przeprowadzenia połączenia i opracowania nowego statutu, który zostanie przedłożony na najbliższym zebraniu. Uchwałę przyjęto jednomyślnie wśród żywych oklasków.

Związek liczy 400 członków i posiada oddział w Jarocinie i Kościanie oraz własny sekretariat.

Nowemu Chrześcijańskiemu Związkowi — Szczęść Boże!

Z ruchu organizacyjnego pracowników samorządowych.

Obrady komitetu porozumiewawczego.

W ub. niedzielę odbyło się w Poznaniu w gmachu Starostwa Krajowego posiedzenie pełnego Komitetu porozumiewawczego organizacji urzędników samorządów wojewódzkich poznańskiego i pomorskiego. Jako zaproszeni goście brali udział w posiedzeniu przedstawiciele Związku Pracowników Komunalnych Województwa Śląskiego prezes p. Danecki i sekretarz p. Ofertowicz.

Posiedzenie zagałi p. B. Bederski, witając serdecznie wszystkich przybyłych. Przystąpiono do ukonstytuowania prezydium Komitetu na rok 1930. Na ogólne życzenie pozostał skład prezydium niezmienny i przedstawia się jak nast.: przewodniczący Bogdan Bederski, Po-

znań; zast. przewodn. p. Miąskowski, Toruń; sekretarze: J. Zgórecki, Poznań i Małowski, Toruń. Po odczytaniu i zatwierdzeniu protokołu z poprzedniego posiedzenia Komitetu zdał sekretarz p. Zgórecki sprawozdanie z dotychczasowej działalności prezydium Komitetu. Referat organizacyjny wygłosił B. Bederski, a o sprawach zawodowych i ustawowych mówił p. Małowski. Nad referatami wywiązała się ożywiona dyskusja, którą zakończono uchwaleniem wniosków przedstawionych przez referentów. Poza tem przyjęto preliminarz budżetowy na r. 1930-31 oraz rozpatrzone i uchwalone poszczególne przedłożone wnioski.

Zjazd naczelników urzędów pocztowo-telegr. dyrekcji poznańskiej.

W ub. tygodniu odbył się w sali w. ladowej Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu pod przewodnictwem prezesa Dyrekcji p. Wł. Kaźmierskiego zjazd naczelników urzędów pocztowo-telegraficznych I, II i III kl. poznańskiego okręgu dyrekcyjnego, przy współudziale naczelników wydziałów, kierowników oddziałów oraz inspektorów okręgowych Dyrekcji Poczty i Telegr.

Celem zjazdu było omówienie ważniejszych spraw, dotyczących wszystkich działów post.

tel., poza tem wygłoszono 6 referatów z różnych zagadnień służby p. t.: O przysposobieniu wojskowym i wychowaniu fizycznym, Ligi Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwgazowej, oraz Ligi Morskiej, Rzeczej i Floty Narodowej.

Ze zjazdu wynieśli uczestnicy dużo cennych pouczeń i wskazań, zdających do podniesienia ducha urzędniczego i poczucia obowiązkowości personelu poczt.-tel., oraz do usprawnienia instytucji pocztowo-telegraficznej.

Straszny czyn samobójczy strażnika granicznego.

Toruń, 5. 3. (PAT) W dniu wczorajszym znaleziono na placówce straży granicznej w Lysniewie zwłoki strażnika Kazimierza Ejsmonta. Jak się okazało, denat popełnił samobójstwo, mianowicie przyłożył sobie lufę karabinu pod

brodę, następnie palcem od prawej nogi pociągnął za cyngiel i w ten sposób spowodował wystrzał. Kula przeszła przez głowę, powodując natychmiastową śmierć. Przyczyny tego kroku dotychczas nie udało się stwierdzić.

Jednoroczny kurs nauczycielski dla kobiet w Toruniu.

Z dniem 1 września br. zostanie uruchomiony przy państwowym seminarjum nauczycielskim żeńskim w Toruniu jednoroczny państwowy kurs nauczycielski dla abiturjentek szkół średnich. Zadaniem kursu jest przez systematyczną roczną pracę pogłębić i uzupełnić

maturę gimnazjalną wiadomościami z przedmiotów specjalnych, nie wchodzących w zakres programu szkół średnich ogólnie kształcących i tym sposobem ułatwić kandydatkom, pragnącym się poświęcić zawodowi nauczycielskiemu uzyskanie potrzebnych kwalifikacji.

Nauka jest bezpłatna, a kandydatki obowiązane będą tylko do uiszczenia opłaty szkolnej, ustanowionej dla uczennic państwowych seminarjów nauczycielskich. Kandydatki, ubiegające się o przyjęcie na kurs, winny wnieść do Dyrekcji państw. seminarjum nauczycielskiego żeńskiego im. Królowej Jadwigi w Toruniu, podanie.

Łasin.

Złote wesele. Małżonkowie Grzybowski obchodzili uroczystość złotych godów małżeńskich. Na intencję sędziwej pary odprawił ks. prob. Karczyński uroczyste nabożeństwo. Jako podarek jubileuszowy miasto ofiarowało 50 zł.

Osobiste. W tut. kościele pobłogosławiony został związek małżeński między p. Zygmuntem Wiśniewskim, urzędnikiem kolejowym z Chelmy a p. Marjaną Rejewska, córką mistrza krawieckiego z Łasina. Nowożeńcom „Szczęść Boże”!

Wieczorek Kat. Stow. Młodzieży żeńskiej. Dzięki inicjatywie p. burmistrzowej Tomczyńskiej urządzono w salce ratuszowej doroczny wieczorek Stow. Młodzieży żeńskiej. Na program wieczornicy złożony się śpiewy, deklamacje, monologi i inne niespodzianki. Nadmieniamy, że Stowarzyszenie obchodzić będzie w bieżącym roku uroczystość poświęcenia sztandaru.

Roczne walne zebranie Tow. św. Wincencja a Paulo odbyło się przy licznych udziałach członków. Dzięki ofiarnej i wyjątkowej pracy ks. proboszcza, przewodniczącej p. Szpitterowej i kilku pań z zarządu, oraz ofiarności obywatelstwa, zdziałano bardzo dużo. W roku 1929 liczyło Tow. 73 członkinie.

Z walnego zebrania Tow. śpiewu św. Cecylii. W ub. dniach odbyło się roczne walne zebranie Tow. śpiewu św. Cecylii. Staremu zarządowi udzielono absolutorium, na marszałka powołano ks. prob. Karczyńskiego. Stary zarząd został ponownie jednogłośnie wybrany, w skład którego wchodzi pp.: Szarafiński prezes, Tatuliński wiceprezes, Zabłocki sekretarz, Biernacka St. zast. sekr., Kreis skarbnik, rewiżerami kasy pp.: Biernacki i Rejewski.

Z życia pszczelarzy. Celem założenia Tow. Pszczelniczego na Łasinie i okolicy odbędzie się zebranie konstytucyjne pszczelarzy w sobotę, dn. 8 bm. o godz. 4 po poł. w lokalu p. Szpittera w Łasinie. Zaprasza się wszystkich właścicieli pasiek na powyższe zebranie, na którym przedstawiciele Związku Towarzystw Pszczelnicznych na Pomorzu wygłoszą referaty. — Pomorski Związek Tow. Pszczelnicz.

Chojnice.

Kalendarzyk zebrań. Dnia 7. bm. o godz. 5 po poł. odbędzie się w sali Starostwa zebranie Koła Polek i Ziemianek. Na porządku obrad wykład. — W tym samym dniu o godz. 9 wiecz. w hotelu p. Engla, odbędzie się doroczne generalne zebranie.

Z sali sądowej. Sąd okręgowy skazał p. Helaka z Przepalkowa powiatu sępoleńskiego na 8 miesięcy więzienia za pozbawienie wolności 17 robotnic sezonowych podczas strajku.

H. trzymał owe robotnice przez 8 godzin w zamknięciu na strychu bez pożywienia. H. jest urzędnikiem gospodarczym w Przepalkowie. Kronika policyjna. Straż graniczna przytrzymała 2 osobników za nielegalne przekroczenie granicy do Niemiec. Są nimi: Ładny Franciszek z Warszawy i Grewemejer z Człuchowa (Niemcy).

Zakończenie kursu czesania. W tych dniach zakończył się kurs czesania damskiego, który trwał sześć tygodni. Nauczycielką kursu była p. Gorlewicz z Grudziądza. W kursie brało udział 17 osób. Dyplomy otrzymali starszy cech p. Roliński i p. Hamerski. Po wspólnej kolacji odbył się wieczorek taneczny.

Kradzież. Dokonano śmiałego włamania do gospodarza Czarnowskiego, zam. w Siłnie i skradli rower oraz zupełnie nowe ubranie.

Z sali sądowej. Stanisław Kukliński z Szklanej Huty, pow. Kościerzyna, skazany został na 6 miesięcy więzienia, za kradzież 700 zł na szkodę Adama Czaryżana z Nowej Kiszewy, pow. Kościerzyna.

Tczew.

Czego nie kradną? Rynny dachowe w nowo wybudowanych koszarach wojskowych zostały w tych dniach skradzione. Miejscowa policja ujęła złodziei w liczbie trzech, których odstawięno do więzienia.

Zderzenie się dwóch parowozów. W Zajaczkowie na stacji przelkowej zderzyły się dwa smoki żelazne, wyrzucając się wzajemnie z szyn na podkłady. Szkody materialne są niezbyt wielkie.

Runowo Kraińskie.

Obchody rocznic. W Runowie Kr. nie zapomina się o rocznicach narodowych, z których aż dwie obchodzono w krótkim czasie. I tak w 10 rocznicę wkroczenia wojska polskiego do Runowa wyruszyły miejscowe towarzystwa i dziatwa szkolna na nabożeństwo. Następnie odebrał maj. rez. p. Smoliński defiladę i przemówił w jednych słowach do zebranej publiczności. Wieczorem odbył się przy rzesistej iluminacji capstryki i wieczornica, którą przygotował kier. szkoły p. Figurski.

Tow. Powst. i Woj. zaś ku uczczeniu rocznicy zaślubin Polski z morzem, odegrało w ub. niedzielę sztukę „Przegrał wojnę”. Całość wypadła ku zadowoleniu licznie zebranej publiczności. Reżyserował sztukę nauczyciel Piechocki. Po przedstawieniu przemówił ks. Kowaliński na temat: „Znaczenie morza dla Polski”. Zakończono wieczornicę odśpiewaniem „Roty”.

Nieszczęśliwy wypadek. W ub. wtorek spłoszył się w pobliskim folwarku Klarywoko koń zaprzężony do wozu. Robotnik Koniec, chcąc konia zatrzymać, został tak nieszczęśliwie uderzony dyszlem, iż przebito mu piersi i wyflu-

czono zęby. Posłano natychmiast po lekarza i księdza, ale pomoc była daremna, gdyż podczas opatrunku przez dr. Górskiego skołał. Ś. p. Koniec był ojcem 10 dzieci.

Z życia towarzystw. Zarządy w miejscowych towarzystwach ukonstytuowały się następująco: W Kółku Rolniczym: Borzych W. prezes, Figurski J. sekr., Grochowski Jan skarbnik. W Tow. Powst. i Woj.: Kryza prezes, Krakowski wiceprezes, Dolatowski sekr., Adamczyk skarbnik, Smoliński i Powalik - sąd honorowy, Grochowski A. komendant. W Tow. gimn. „Sokół”: Figurski prezes, Piesik wiceprezes, Górski sekretarz, Klój skarbnik, Borowicz naczelnik, Miodzik zast. nacz., Bury i Stasiak - sąd honorowy.

MAŁOCIECHOWO. Z życia towarzystw. Przed kilku dniami odbyły się doroczne walne zebrania Tow. Czytelnicy Ludowej oraz Tow. Powst. i Woj. Po wysłuchaniu referatu p. Koszowskiego o potrzebie czytelnictwa i popierania doniosłej akcji oświatowej T. C. L., wybrano nowy zarząd w nast. składzie: pp. wójt Gołębiwski - prezes, nauczyciel Grac - zastępca, naucz. Koszowski - sekretarz i bibliotekarz, Leon Rządowski zast., sołtyś Sawicki skarbnik, naucz. Wiśniewski z Luszkówka i Żbikowski z Bagniewa - ławnicy.

Nowy zarząd Powst. i Wojaków składa się z pp.: Gołębiwskiego - prezesa, Baumgarta zastępcy, Koszowskiego sekretarza i ref. ośw., Klepczyńskiego skarbnika, Kępińskiego komendanta. W ciągu roku sprawozdawczego wybudowano własną strzelnicę.

LNIANO. Z życia Kółka śpiewu św. Cecylii. Walne zebranie Kółka śpiewu św. Cecylii zagał dyrygent p. A. Kąkol. Przez akklamację wybrano na nowo stary zarząd: ks. prob. Zieliński - patron, pp.: organista A. Kąkol - dyrygent, Julian Kozikowski sekretarz, Marja Kąkolówna skarbniczka, Alojzy Ratkowski chórzę, podchorążowie: Dyonizja Rządowska i Marja Kąkolówna. Kółko udzieliło siedmiu zasłużonym członkom dyplomy. Uchwalono odegrać w święto Wielkiejnocy przepiękną sztukę religijną p. t. „Gdzie jesteś, Panie?”. Czysty zysk przeznaczony na zakup wiecznej lampy do tut. skromnego kościółka.

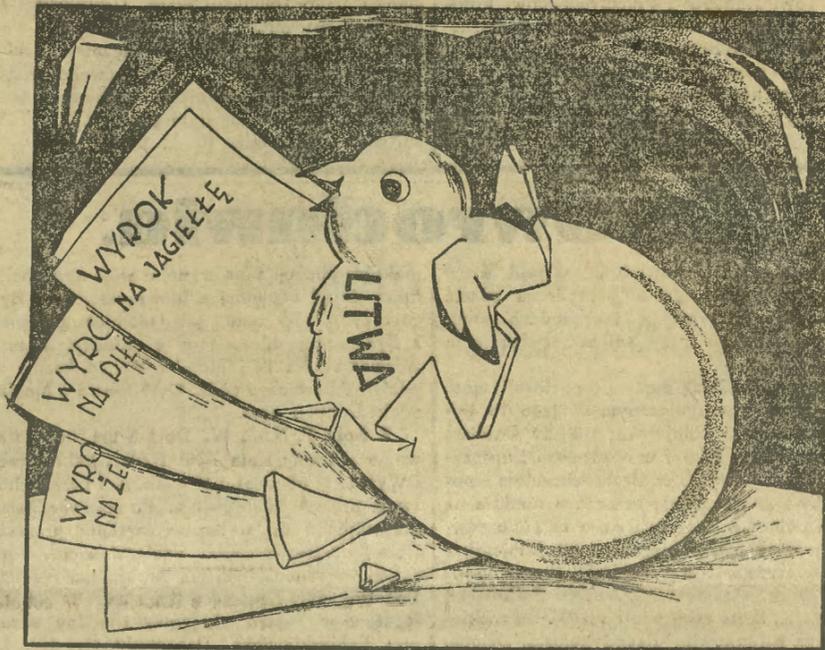
WARLUBIE. Echa obchodu 10-lecia wkroczenia wojsk polskich. W dniu 16. ubm. urządzono i u nas 10-lecie wkroczenia wojsk polskich. W przededniu urządzono capstryk przy dźwiękach orkiestry Sokolej i Straży Pożarnej. W capstryku wzięły udział władze miejscowe i wszystkie organizacje. W niedzielę o godz. 9.30 zebrały się wszystkie towarzystwa na placu szkolnym, skąd przy dźwiękach orkiestry „Sokoła” udano się do kościoła na uroczyste nabożeństwo. O godz. 7 wieczorem odbyła się akademja w sali p. Wesołowskiego i Popławskiego. Akademję zagał nauczyciel p. Kozłowski następnie Koło śpiewackie odśpiewało pieśń p. t. „Szumia fale” poczem dzieci szkolne deklamowały wiersze. Treściwy referat p. Kozłowskiego p. t. „Pomorze w czasie zaborczym a dzisiaj” ogólnie się podobał. Po akademji odbyła się zabawa na dwóch salach.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

„Pomorze”. Owszem.

K. N., Koronowo. Korespondenta już mamy od kilku lat.

Sąd skorupkowy

czyli litewski wyrok na Polskę.

Wiadomości z Tucholi.

Osobiste. W ub. czwartek został pobłogosławiony związek małżeński p. Agnieszki Wilkowskiej z p. Walerjanem Gusem, nauczycielem przy miejsc. seminarjum nauczycielskiem. Ślub odbył się w Chojnicach. Nowożeńcom „Szczęść Boże”.

Ciekawe posiedzenie Sejmiku Powiatowego. W ub. piątek odbyło się posiedzenie Sejmiku Powiatowego, pod przewodnictwem starosty p. Woronowicza. Ciekawe momenty wykazała debata nad budżetem na rok 1930-31. Sejmik nie zgodził się na utrzymanie instruktorów oświatowego i rolnego. Wzmania za to uchwalono 3000 zł na oświatę pozaszkolną. Postanowiono odnowić dom starców, ufundowany swego czasu przez zmarłego już ziemianina Caspariego, na który to cel asygnowano 6000 złotych. Na wykończenie budowy szosy Byśław - Cekoyn - Nowy Młyn uchwalono 18.000 zł. Również na reparacje dróg powiatowych uchwalono bardzo okazałe kwoty. Postanowiono zakupić traktor, na który to cel asygnuje się 10.000 zł. Po dłuższych debatach budżet uchwalono w wysokości 572.000 zł.

25-lecie pracy zawodowej. Pomocnik stolarski p. Władysław Werner obchodził w tych dniach rzadki jubileusz 25-lecia pracy zawodowej bez przerwy w firmie Stanisław Puppel w Tucholi.

Wśród właścicieli młynów. W lokalu p. Pałuckiego odbyło się walne zebranie Korporacji Młynów Gospodarczych powiatu tucholskiego, na którym prezes p. Teofil Praśniewski zaznajomił zebranych z wyrokiem Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie podatku obrotowego. Uchwalono podwyższyć dotychczasową miarkę za przemiał zboża do 15 funtów od centnara.

Wśród nauczycielstwa. W ub. sobotę odbyło się zebranie Chrześ. Stow. Nauczycieli Szkół Powszechnych, na którym po stosownym przemówieniu prezesa p. Ossowskiego uczczono 10-tą rocznicę oswobodzenia Pomorza. Prezes Koła p. Ossowski wygłosił nast. referat na temat: „Sposoby kształcenia nauczycieli zagranicą”.

Wieczornica „Sokoła” żeńskiego. W ub. sobotę urządził „Sokół” żeński swoją pierwszą wieczornicę. Wspaniałem urozmaicheniem były występy gimnastyczne oddziału ćwiczących druhen. Do tańca przygrywała orkiestra Kadry Marynarki ze Świecia. Udział gości był bardzo liczny.

Walne zebranie Zw. Urzędników Kolejow. Niedzielne walne zebranie miejsc. Koła Zw. Urzędników Kolejowych, zwiędził członek zarządu okręgowego p. Gackowski z Bydgoszczy. Jako marsz. waln. zebrania powołano p. Weinera, zaw. odc. drogowego, do pisania protokołu p. Ubowskiego, elewa kolejowego. W skład nowego zarządu zostali wybrani pp.: asystent kolej. Osowicki - prezes, starszy asystent Garski - sekretarz, asystent Borucki - skarbnik, kancelista Langowski i elew kol. Ubowski komisja rewizyjna.

Z Grudziądza.

Z TEATRU POLSKIEGO.

W piątek, 7 bm. teatr nieczynny. W sobotę, 8 bm. „Dzwony z Kornwille”, opera komiczna Planqueta, premiera. Próby pod reżyserją M. Domostawskiego dobiegają końca. Nad stroną muzyczną czuwa kplm. Sirola. Pracownie teatralne szykują specjalne dekoracje i kostjomy.

Dyżur nocny aptek. W czasie od 1-8 bm. nocny dyżur pełni apteka „Pod Gwiazdą”, ul. Chelmińska i apteka „Pod Koroną”, ul. Wybickiego.

Podziękowanie. P. K. Korwin-Piotrowska, przełożona prywatnej szkoły powszechn., ofiarowała dla biednych Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze 80,50 zł (osmdziesiąt zł i 50 gr). W imieniu biednych składamy za ten hojny dar serdeczne „Bóg zapłać”. — Za Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze: Helena Hanczewska, przewodn.

Ważne dla ogrodników. W niedzielę, dnia 9 bm. odbędzie się zebranie Centr. Zw. Zawod. Ogrodników i Pomocn. ogrodniczych. Przed zebraniem wszyscy ogrodnicy winni o godz. 11 rano czekać przed ogrodnictwem handlowym p. T. Frencha, aby wspólnie zwiędzić te największe w Polsce kultury roślin. Po zwiedzeniu działów hodowlanych odbędzie się zebranie w lokalu na Górze Zamkowej. Upraszam wszystkich ogrodników z Pomorza o przybycie do Grudziądza. — S. Wodwud, przewodn.

Zwraca się uwagę zarządom gniazd sokolich i członkom zarządu III. okręgu, iż doroczny zjazd Rady III. Okręgu odbędzie się w Grudziądzu w niedzielę, dn. 9 bm. o godz. 10 przed poł. w lokalu p. J. Kellasa. Wszystkie gniazda, należące do okręgu III, powinny wysłać swych delegatów w myśl regulaminu. Gniazda sokołe, które swych zobowiązań, składek i innych zaległości wobec Okręgu, Dzielnicy i Związku nie spełniły, powinny to uczynić przed rozpoczęciem obrad. Czołem! — Przewodnictwo III. Okr.

Z żałobnej karty. Dnia 2 bm. zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. członkini Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze, ś. p. Konstancja Zwierkowska z Samulewskich. Msza św. żałobna odbyła się w środę, dnia 5 bm. o godz. 10 przed poł., pogrzeb o godz. 3 po poł. z domu żałoby ul. Kilińskiego 4.

Wielkie zebranie kupiectwa branży cukrowej i czekolady. W celu omówienia i praktycznego wykonania akcji przeciwko tym fabrykantom cukrów i czekolady, którzy otwierają własne składy detaliczne i nielegalnie pracują z handlem, Zw. Towarzystw Kupieckich na Pomorzu zwołuje w piątek, dn. 7 marca o godz. 8 wiecz. w lokalu „Piwiarnia Okocimska” przy ul. Wybickiego 29 w Grudziądzu zebranie kupców, handlujących cukrami i czekoladą.

Kino „Apollo”. „Zaklęta rzeka”.

Kino „Gryf”. „Królowa jego serca”.

Kino „Nowości”. „Przygoda w nocnym ekspresie” i „Noc w Yoszywarze”.

Kino „Orzeł”. „Kobieta na księżycu”.

CORSO
DZIS WIELKA PREMIERA!
DOUGLAS FAIRBANKS
 W NAJWSPANIALSZYM SWYM FILMIE P. T.
ROBIN HOOD

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 7 marca 1930 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: † Romualda op., Ryszarda wyzn.
 Jutro: Jana z Maty wyzn., Honorata b. w.
 Wschód słońca: godz. 7,35.
 Zachód słońca: godz. 16,55.

DYZURY APTEK:

Od poniedziałku dnia 3 bm. do poniedziałku 10 bm. dyżurują:

- 1) Apteka Piastowska, Plac Piastowski.
- 2) Apteka Pod Orłem, Stary Rynek im. Marszałka Piłsudskiego.

— Muzeum Miejskie przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedziele od 11—2. Obecnie w Muzeum „I. wystawa artystek polskich“.

— Biblioteka Miejska (Stary Rynek im. Marsz. Piłsudskiego 1) otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 9—14 i od 7—20. Pracownia Naukowa i Czytelnia pism codziennie od 10—13 i od 17—20. Wypożyczalnia codziennie od godz. 11—13½ i od 17—18,45.

— Biblioteka Ludowa (Jana Kazimierza nr. 9) Wypożyczalnia otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od 12—13, ponadto w poniedziałki, środy, czwartki i piątki od 17—19, we wtorki i soboty od 15—19.

TEATR MIEJSKI.

Dzisiaj w piątek o 7½ „Krakowacy i Górale“.

Jutro w sobotę poraz 4-ty jedna z najpiękniejszych operetek Lehara „Frasquita“, która na scenie naszej wystawiona z wielkim pietyzmem artystycznym, zainteresowała wybitnie publiczność bydgoską, wzbudzając ogólny entuzjazm.

W niedzielę po południu po cenach znizowanych świetna komedia A. Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia“.

W próbach M. Hemara „Dwaj panowie B.“ Znakomity artysta Teatru Narodowego Józef Węgrzyn rozpoczyna 29 bm. kilkudniową gościną na naszej scenie.

Piszą nam:

Będąc od wielu lat fabrykantem cegieł, przed wojną zaś jako kierownik ówczesnego kartelu cegielnianego, miałem sposobność zaobserwować różnorodność pracy w tym przemyśle w połączeniu z ruchem budowlanym, jakoteż korzyści, jakie z tej gałęzi przemysłu zyskuje społeczeństwo i państwo.

Każda cegielnia w Polsce rocznie produkuje przeciętnie po 3 miliony cegieł i zatrudnia około 150 ludzi. Mimo tej produkcji często dawał się odczuwać brak cegieł. Zapotrzebowanie było większe niż podaż.

Teraz proszę zważyć, kto z tym przemysłem jest jak najściślej związany, jakie szerokie kręgi pracy zatacza on dokoła.

A więc znajduje tu zajęcie zwykły niekwalifikowany robotnik ziemny przy wykonywaniu fundamentów — furman, który tę ziemię wywozi — koźlarz noszący cegły — dziewczęta donoszące wapno — nareszcie murarz — a dalej cały sztab profesjonalistów wykwalifikowanych jak cieśla, blacharz, stolarz, ślusarz, kamieniarz, szklarz, kaflarz, lakiernik, malarz, elektrotechnik, instalator, parkieciarz. Prócz tego różni oficjaliści jak podmajstrzy, pisarze budowlani, technicy, praktykanci, budowniczości, architekci, inżynierowie, adwokaci, notariusze, różnego rodzaju biura komisowe i pośrednictwa itd. A i to pamiętać trzeba, że z ruchem budowlanym łączy się inne przedsiębiorstwa, jak kamieniołomy, piaskownie, fabryki cementu, huty szkła, żelaza, kaflarnie, tartaki, składy materiałów budowlanych itd.

Dla wszystkich tych kategorii pracowników nie byłoby widma bezrobocia, gdyby rząd stworzył odpowiedni ruch budowlany, który ponadto zdjąłby z nas klęskę mieszkaniową, stwarzając setkom tysięcy ludzi radość z powodu dachu nad głową, zapobiegając demoralizacji i podrywając z gruntu komunistyczną agitację.

Czy rząd tak prostego zadania nie może zrozumieć, ocenić i — wykonać?

Zygmunt S.

— **Osobiste.** W kościele parafjalnym w Szubinie ks. proboszcz Zieliński pobłogosławił związek małżeński panny Klary Bembiścianki (córkę znanego obywatela Szubińskiego p. Jana Bembiesty) z p. Romualdem Zatorą, asystentem kolei państw. — Młodej parze szczęść Boże!

— **Srebrne gody małżeńskie** w dniu 7. bm. obchodzą członkowie Koła Ch. D. Wielkie Bartodzieje — Marjanna i Walenty Smólkowie. Z tej okazji jubilatowi serdeczne życzenia, doświadczenia się przy zdrowiu złotych godów małżeńskich składa Zarząd Koła Ch. D. Wielkie Bartodzieje.

— **Nowe rozporządzenie.** „Monitor Polski“, nr. 53 zawiera m. in. rozporządzenie wykonawcze do ustawy z dn. 23. III. 1922 r., w przedmiocie zaopatrzenia weteranów powstańców narodowych z 1831 r., 1848 r. i 1863 r. oraz wdów po nich i ruch służbowy w ministerstwie poczt i telegrafów.

— **Komitet pomocy naukowej dla dziewcząt na m. Bydgoszcz i okolicę** urządza w środę, 12 bm. o godz. 17-tej walne zebranie w auli gimnazjum im. Kopernika, na którym p. dyr. Rolbieska wygłosi odczyt p. t.: „Reforma szkoły żeńskiej“.

— **Na figurę Matki Boskiej** na wysepce p. Stefan Pęcherski złożył 20 zł w naszej redakcji.

— **Szkoła im. ks. Piramowicza.** W piątek, dnia 7. bm. o godz. 19,30 (po nabożeństwie w Farze) odbędzie się w auli szkoły konferencja rodzicielska, na którą zaprasza się rodziców wzgl. opiekunów dziatwy szkolnej.

— **Jarmark na konie i rogaciznę** odbędzie się we wtorek, 11. bm. od godz. 8 począwszy na targowisku przy rzeźni miejskiej w Bydgoszczy.

— **Ostre strzelanie.** Dnia 8. bm. przeprowadza 61 p. p. Wlkp. ostre strzelanie na strzelnicy bojowej 15 dyw. piech. w Jachcicach. Wszelkie drogi w tym kierunku strzeżone będą przez posterunki własne.

— **„O zagadnieniach handlu w dobie obecnej“** mówić będzie dzisiaj (piątek) p. E. Wcisło, dyrektor tut. Izby Przemysłowo-Handlowej. Ten tak aktualny pierwszy wykład z cyklu zapowiedzianych wykładów publicznych z dziedziny gospodarczej odbędzie się w auli Liceum Handlowego przy ul. Król. Jadwigi 17 o godzinie 7 wieczór. Wstęp dla publiczności bezpłatny.

— **Stowarzyszenie Techników.** W piątek, 7. bm. o godz. 8,30 wiecz. w lokalu własnym referat p. dr. Rzepeckiego na temat: „Dodatek komunalny do podatku dochodowego i uchwały w tej sprawie Związku Miast“.

• Duży budynek po dawniejszej fabryce „Galwana“ stoi bezużytecznie.

Możnaby w nim urządzić przytułek dla bezdomnych.

Przed kilku dniami poruszyliśmy w naszym piśmie sprawę urzędzenia w Bydgoszczy przytułku noclegowego dla bezdomnych, którzy szukając schronienia po różnych kniejach, ulegają chorobom i strasznej demoralizacji. Wiemy o takim zabudowaniu, któreby się doskonale nadawało do tego celu, a jest to duży budynek przy ulicy Mazowieckiej, po dawniejszej fabryce „Galwana“, stojący obecnie pustką. Przed niedawnym czasem mieszkało w nim kilka rodzin, jednak zostały one wyeksmitowane i budynek stoi obecnie bezużytecznie. Są tam mniejsze mieszkania i wielkie sale, któreby moż-

Na bezrobotnych.

Dr. Soboczyński 50 zł. Wezwania nie łączy żadnego. A szkoda, że tyle pieniędzy nie pociągnie za sobą dalszych ofiar.

P. Lysakowski 10 zł. Do dalszego łańcuszka proszone są panie inż. Stefańska i inż. Ciszewska.

P. Aleksy Kamiński 10 zł i pozdrawia p. L. Mierzwickiego i J. Zwolankiewicza.

P. Katarzyna Pilińska 25 zł. Do dalszej akcji zaprasza następujące panie: Pilaczyńska, Różę Zurawską, dyr. Baranowska, Magdę Weynerowską i drową Dobrowolską.

Oleńka Krzyżanowska 5 zł i woła na Wandeczkę Chlebowską.

P. Leon Borowiecki 5 zł. Punctum, Silentium.

P. Olbrychowa 5 zł. O następstwo prosi każdego, komu niedoła ludzka na sercu leży.

P. Henryk Lund 5 zł. Następca p. Alfred Wend.

P. Wojciech Gajczak 5 zł.

P. Ksawery Szolla 5 zł. Prosi dyrektora Lloydu p. Krausego.

P. Gołębiwska-Matuszakowa 5 zł z dygiem do p. Rostowej.

P. Franciszek Gordon 5 zł. Wywołuje na plac obywatela p. Ludwika Fenglera.

P. Kocerka 5 zł i nie wypadając z fachu pije zdrowie p. Andrzeja Nowaka, który posiadając składnicę piwa, będzie miał chyba czem się tracić.

Odczyt o Pomorzu.

W niedzielę, 9 bm. o godz. 17-tej w auli Szkoły Przemysłowej przy ul. św. Trójcy odbędzie się pierwszy z zapowiedzianego cyklu odczytów o Pomorzu, wykład p. t.

„Walka o Pomorze w dziejach Polski“, który wygłosi p. kpt. Kulwiec, prof. tut. Szkoły Podchorążych.

Ze względu na ważność poruszanego tematu, podpisani apelują o jak najliczniejszy udział.

(—) (—) Dr. Jan Sypniewski, Dr. Kaz. Szymanowski, Dr. Cz. Wiecki.

— **Walki zapasnicze u Kocerki.** W sobotę dnia 8. bm. rozpoczyna się turniej walk zapasniczych w sali b. Teatru Popularnego u p. Kocerki (św. Trójcy), którego arbitrem jest sympatyczny zapasnik p. Lubusko. Blizsze szczegóły w afiszach.

P. Józef Murach 10 zł. Prosi p. Leopolda Muracha w Niemcu i p. drową Hoppową.

P. Wallicht, właśc. apteki 10 zł, i budzi ze snu kolegę Umbreita.

Adw. dr. Drwięga 10 zł. Apeluje do kolegów Felberbauma i Skrzyniarza.

Związek Rzeźników Polskich Halli Miejskiej 50 zł w przekonaniu, że następcy sami się znajdą.

Związek Zawodowy Maszynistów Kolej. Koło Bydgoszcz 50 zł, także nikogo nie facygując.

Klasa Kd. III Szkoły przem. dokazt. 8 zł 45 gr i prosi o ciąg dalszy klasę Kd. II.

2-go drużyna harc. im. Mickiewicza przy szkole św. Trójcy 5 zł i zwraca się komendanta Ośrodka druha Czyszyńskiego.

P. Cz. Borys 20 zł, adresując je do p. Maciejewskiego z B. D. T.

P. Bernard Laskowski 10 zł. P. Wideholz i p. Wład. Rychlicki z Główn. Warsztatów niech usłyszą jego wołanie.

P. Klemens Pawelski 5 zł i wypukuje p. Ludw. Drażkowskiego z Gł. Warsz.

P. Tad. Budzbon 5 zł. Kontynuator p. Wład. Batke z kiosku.

P. Helena Tychoniewiczowa 10 zł nie molestując nikogo.

Tow. Obyw. Małe Bartodzieje i Zimn wody 20 zł. Wielkie Bartodzieje, Tartak Maryański i f-a Miszka na plac!

Personel f-y R. Stobiecki 43 zł. Ma się teraz ruszyć personel biurowy f-y Albert Behring i f-y A. Weynerowski i Syn.

Związek Zaw. Pracowników Kol., Koło Bydgoszcz 30 zł. 1) Zarząd T. U. R. oddział Bydgoszcz; 2) Zarząd Użyteczności Publicznej; 3) Zarząd Związku Prac. Tytoniowych; 4) Zarząd Z. K. P. filja I; 5) Zarząd Koła śpiewu kolejarzy; 6) Zarząd Orkiestry kolej. są tymi, którzy mają godnie stanąć w rzędzie ofiarodawców.

P. Franc. Boruń 10 zł.

Inż. Paweł Richter i f-a Beml 10 zł. P. Wally Richterowa i p. Miecz. Wołkiewicz ciąg dalszy!

P. Adam Tlusty 50 zł i wzywa do szeregu p. Bredschneidera z f-y „Dak“ i p. Wikt. Dąbrowskiego.

Grono nauczycielskie Szkoły Powsz. im. św. Trójcy 20 zł, dając dobry przykład Gronu naucz. Szkoły Powsz. 2. im. św. Jana.

P. Aleksander Sumiński 10 zł. Co na to mówią pp. W. Szumiński i Feliks Lyskawa? Pp. Czesław i Zofja Redgate 20 zł. Wierzą w dalszą ofiarności obywatelstwa bez wymienia nazwisk.

Personel f-y Polon 20 zł. Wezwani są p. Rudolf Eger, p. Czesław Borys, „Drukarnia Bydgoska“ i Skład konf. „Włóknik“.

Na imiennach u p. Kaz. Tybowskiego zebrano 12 zł 50 gr.

Insp. szkolny p. Wojciechowski 5 zł, prosząc swego gospodarza domu p. Romana Maciejewskiego.

P. Fr. Graczkowski 5 zł i dzwoni na kolegę Florjana Niedbalskiego.

Dr. Chełkowski 10 zł. Prosi dra Klikowicza.

Na zakończenie gruba Berta:

F-a Lukullus 300 zł. I nie wzywa nikogo. A na dobrą sprawę mogła wezwać 60 chłopów do szeregu!

Kl. VII Szkoły im. Dąbrowskiego wzywa klasę VII (a nie VI) Szkoły im. św. Trójcy.

Uwaga: Zdarza się, że niektórzy obywatele są dwukrotnie, a nawet i częściej wzywani do łańcuszka. Naturalnie wystarczy, gdy zawezwany raz tylko takiego apelu usłucha. Trudno żądać, aby na każdy zew do kieszeni sięgał. Tak dobrze nie ma jeszcze w Bydgoszczy!

OSTRZEŻENIE!

Chcąc nabyć proszek naszego wyrobu, należy przy kupnie AKCENTOWAĆ i wyraźnie żądać ORYGINALNYCH proszków „KOGUTKIEM“ - „MIGRENO-NERVOZIN“ GĄSECKIEGO, znanych od lat trzydziestu. Zwracając uwagę i odrzucając UPORCZYWIE POLECANÉ naśladowstwa w ludzko podobnym do naszego opakowaniu. Osoby, dla których użycie proszka przedstawia pewną trudność, mogą przyjmować proszek „Kogutek-Migreno-Nervozin“ w formie tabletek (zamiast jednego proszku przyjmuje się 2 tabletki). Pudełko zawierające 20 tabletek kosztuje zł. 1,50. Żądać oryginalnych tabletek „Kogutek Migreno-Nervozin“ Gąseckiego z „KOGUTKIEM“. (5515)

— **Warmjacy, Mazurzy i Powiśle** — prosieni są na zebranie w niedzielę o godz. 3 do dużej sali „Pod Lwem” (dawniej „Ognisko”) przy ul. Marszałka Focha 71. Po zebraniu wykład p. red. Konrada Fiedlera, na który wstęp jest wolny dla wszystkich.

— **Koncert na chleb dla bezrobotnych.** Żyjemy w okresie ciężkiego przesilenia gospodarczego. Kupując bilety na koncert na chleb dla bezrobotnych; cena jest tania od 1 do 3 zł. Nie wymaga się więc wiele, za tanie pieniądze spędzić czas i jednocześnie dacie zasilek tym nieszczęśliwym, którzy są bez pracy. Koncert odbędzie się w niedzielę, dnia 9. bm. o godz. 8 wiecz. w sali gimnazjum im. Kopernika. Bilety wcześniej nabywać można w księgarni i składzie nut p. Jana Idzikowskiego przy ulicy Gdańskiej.

— **Ofiary.** P. Stefania Przybylska z Krakowa przesłała przekazem pocztowym dla Sierp Polaczka 5 zł, a p. Władysława Seifertówna z Końcyc 7 zł dla p. Juliana Preisa. Kwoty te zostały złożone w kasie naszego wydawnictwa.

— **Z „Zagryfilm”.** W dniu 27 lutego br. odbyło się w „Harmonji” (ul. Marcinkowskiego nr. 1), nadzwyczajne walne zebranie, które zajął przewodniczący komisji rewizyjnej p. Jerzy Orzechowski, poczem przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli pp.: Zygmunt Piaszczyński — prezesem oraz wiceprezesem; p. Fonsiu Millord — sekretarzem; p. St. Springer — skarbnikiem; p. Jan Zaremba — reżyserem, a radnymi J. Orzechowski i p. Maternowska; komisja rewizyjna i sąd honorowy — bez zmian.

W sprawie rzekomego napadu rabunkowego.

Odnosnie do zamieszczonego w numerze 49 naszego pisma artykułu p. t. „Naped rabunkowy w który policja nie wierzy”, stwierdzonem zostało, że Feliks Bork nie był wcale pracownikiem firmy „Rolnik w Bydgoszczy” i pieniądze, które mu rzekomo skradziono nie należały do firmy. Pan Feliks Bork nadał nam list w sprawie rzekomego napadu na niego i zarobowania mu przez bandytów pieniędzy z prośbą o umieszczenie tego listu na łamach naszego pisma. Ponieważ jednak stwierdziliśmy, w jakim kierunku prowadzone są dochodzenia, przeto listu umieścić, ani też wyrażać swej opinii przed czasem nie możemy.

Kto winien, że materiał przepadł.

Dnia 1. bm. panna P. wzięła na wesele u jednej z miejscowych firm pewną ilość materiału na suknie i inne. Gdy zapakowano jej materiał, prosiła firmę, aby przez kilka chwil zatrzymała u siebie paczkę, po której niezadługo przyjdzie i zabierze. Wkrótce zjawił się w firmie jakiś mężczyzna z kartką panny P. o wydanie paczki z materiałem, którą mu też bez przeszkód wydano. W pół godziny potem, zjawia się panna P. i prosi o swoją paczkę, twierdząc na oświadczenie firmy, iż paczka na skutek jej kartki, została już odebrana, że nikogo nie przysłała i nie upoważniła do odbioru paczki. Powstał teraz między firmą a panną P. spór o to kto ma ponieść szkodę, firma, czy panna P., który to spór rozstrzygnie sąd. Dziwnem jednak jest, od kogo dowiedział się ów mężczyzna, że panna P. pozostawiła paczkę w firmie.

PROGRAM RADJOFONICZNY.

SOBOTA, 8 MARCA.

15,45: Warszawa. Kącik artystyczny L. S. G.
17,15—17,40: Kraków. Odczyt p. t. „T. G. Massaryk”.
19,00: Lipsk. Koncert symfoniczny utworów Zygmunta v. Hauseggera.
20,05: Wiedeń. „Domek Trzech Dziewcząt” operetka Willnera i Reicherta.
20,30: Wilno. Transmisja fragmentu zebrania Związku Literatów, na cześć pierwszej Laureatki Nagrody Literackiej — Kazimierzy Iłakowiczówny.
21,45: Paryż. Koncert wieczorny. „Orfeusz” Glucka.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

Panu T. w Gdyni. Myśli się Pan, że za mało uwagi poświęcamy Gdyni. Prosimy tylko uważniej czytać nasze pismo. Krytykując to co niezdrowe, nie jesteśmy zaślepieni, aby nie uznać wielkiego dzieła. Początek polskiej żeglugi transoceanicznej okrętami dawniejszej wschodnio-azjatyckiej kompanji napawa nas dumą, chociaż tylko połowę udziałów w tem przedsiębiorstwie duńskiem rząd polski posiada. To, że statki odchodzą będą pod polską banderą, samo jeszcze nie wystarczy, trzeba załogę okrętów i zarząd przedsiębiorstwa spolszczyć a przede wszystkim... zaprowiantowanie kupować od firm polskich a nie obcych.

Komuniści szerzą dalej swą niecną agitację.

Dnia wczorajszego o godz. 9,30 manifestanci zgromadzili się na Zbożowym Rynku w liczbie około 300 osób, stąd po rozproszeniu ich przez patrole policyjne, grupkami udali się na Plac Piastowski, gdzie odbywał się targ, lecz i tam policja do zebrania nie dopuściła. Wieczorem około leśniczówki Bocianowo za Podchorążówką poczęły się zbierać grupy demonstrantów, które policja rozprędziła, przyczem jeden z demonstrantów został poturbowany.

Podobno wśród manifestantów szerzona jest agitacja, aby w grupach chodzić po ulicach i napadać na restauracje, kawiarnie i bogatszych obywateli, co zdaje się jest prawdą, gdyż grupa wyrostków napadła na wóz pewnego go-

spodarza i obrabowała go. Policja przedsięwzięła wszelkie środki ostrożności celem zabezpieczenia się przed rabusiami.

Stwierdzono niezbitcie, że tłumy podlegają agitacji komunistycznej, że płatni agitatorzy uwijają się wśród bezrobotnych podżegając do występów zbrodniczych.

Podobno przytrzymano jakiegoś osobnika, u którego znaleziono druki o treści komunistycznej i około 200 tysięcy zł gotówki, które to pieniądze nie są przeznaczone na ratowanie niedoli bezrobotnych lecz na agitację komunistyczną tak szkodliwą, dla samych bezrobotnych.

Wielki proces

o nadużycia w Emerytalnej Kasie Kolejowej w Poznaniu. (Pierwszy dzień rozpraw.)

W czwartek, dnia 6 bm. rozpoczął się przed sądem okręgowym w Poznaniu wielki proces przeciwko członkom zarządu i funkcjonarjuszom Kasy Emerytalnej Kolei Państw. w Poznaniu. Proces ten jest epilogiem poważnych nadużyć i malwersacji, popełnionych w zarządzie tej Kasy w latach od 1923—1925, wskutek czego instytucja ta poniosła poważne straty materialne.

Akt oskarżenia, obejmujący około 100 stron maszynowego pisma, obwinia 6 osób: **Oswalda Fillingera**, b. zastępcy przewodniczącego Kasy, zmarłego w toku śledztwa, **Bolesława Szymańskiego**, lat 48, st. referendarza Kolei Państw, prezesa zarządu Kasy Emer., zwolnionego z aresztu śledczego za kaucją 30.000 złotych, **Stanisława Romanowskiego**, lat 43, kontrolera drogowego Dyr. K. P., zwolnionego za kaucją 10.000 zł, **Ludwika Szypera**, lat 54, urzędnika kolejowego, zwolnionego za kaucją 50.000 zł, **Ignacego Mellera**, lat 42, geometrę i urzędnika kolejowego i **Stefanję Jarzębowską**, lat 31, urzędniczkę kolejową.

Najcięższe zarzuty dotyczą zmarłego Fillingera oraz Bolesława Szymańskiego, który od grudnia 1922 r. do 17 kwietnia 1925 r. pełnił obowiązki prezesa Kasy Emerytalnej.

Akt oskarżenia zarzuca im, że z funduszu instytucji wypłacali sobie oraz innym osobom wysokie remunercje i zwroty kosztów reprezentacyjnych, dalej, że udzielali, wbrew postanowieniom

statutu i bez zabezpieczenia, wysokich pożyczek rozmaitym instytucjom i osobom prywatnym, przyczem ciągnęli z tego osobiste korzyści materialne, nie troszczyli się ani o spłatę kapitału ani o spłatę procentów, wskutek czego Kasa Emerytalna poniosła poważne straty. Dalej zarzuca akt oskarżenia oskarżonym Fillingerowi i Szymańskiemu, że na koszt Kasy Em. przebudowali budynek mieszkalny, w którym wynajęli wspaniałe mieszkania za czynszem 52 zł miesięczne na 10 lat i że mieszkania te na koszt Kasy Em. luksusowo urządzili. Poza tem obwiniony jest Fillinger, Meller, Jarzębowska i Romanowski o przywłaszczenie sobie rozmaitych kwot z funduszu Kasy, a osk. Romanowski ponadto o zakupienie wraz z Fillingerem większej ilości drzewa po 20 zł za 1 metr kub. i wykazanie w rachunkach Kasy Em. ceny kupna 50 zł za m³.

Osk. Szyperowi zarzuca akt oskarżenia, że rewizję, którą przeprowadzał w Kasie Em. z polecenia prezesa Dyr. K. P., wykonał powierzchownie, że zataił rozmaite nieścisłości w związku z przyjęciem od Fillingera 2 większych pożyczek z funduszu Kasy Em. na kwotę przeszło 60.000 zł. Poza tem akt oskarżenia zarzuca osk. Szymańskiemu, że za cenę 120.000 zł zakupił od dr. Jana Hlonda źródło solankowe w Moszczenicy pow. rybnickiego, którego wartość rzeczywista wynosi około półtora tysiąca zł.

Brzydka napaść osobista na wojewodę Lamotą.

Warszawa, 6. 3. (PAT). W związku z artykułem, dotyczącym wojewody pomorskiego p. Wiktora Lamotą, zamieszczonym w nr. 1011 „Myśli Niepodległej”, którego treść wpłynąć może na fałszywie i uwłaczające p. wojewodzie Lamotowi nastawienie opinii miejscowego społeczeństwa, **Ministerstwo Spraw Wewn. stwierdza:**

1) omawiany w rzeczonym artykule proces sądowy przeciwko p. wojewodzie Lamotowi wynika na skutek podjęcia przez niego akcji, mającej na celu usunięcie z zajmowanego stanowiska osobnika szkodliwego z punktu widzenia interesów narodowych i religijnych. Wynikiem zaś procesu było uchylenie się prokuratora od popierania aktu oskarżenia wyroku całkowicie uwalniającego p. wojewodę Lamotą od winy i kary oraz

pozbawienie praw duszpasterskich przez władze duchowne samego skarżącego.

2) Sprawa powyższa rozpatrywana została później przez sąd obywatelski honorowy pod przewodnictwem weterana 1863 r., wybitnego działacza i publicysty ś. p. Henryka Wiercińskiego, który orzekł, że p. Lamot zdolny jest do żądania satysfakcji na drodze honorowej.

3) P. wojewoda Lamot, nie mogąc z rządów zaborskich skutkiem panujących na terenie Chelmszczyzny warunków religijnych i prawnych nosić swe go nazwiska rodzinnego, przybrał je za zezwoleniem władz dopiero po powstaniu rządu polskiego, a nie chcąc być sądzonym, że czyni ten krok z powodu fałszywego wstydu, posiłkował się w okresie przejściowym obu nazwiskami równorzędnie.

sprawozdaniem podkomisji eksporterów o klasyfikacji statków specjalnych.

Wstrząsająca tragedia rodzinna na Litwie.

Miasto Sapieżyszki w pobliżu Kowna żyje pod wrażeniem tragicznego wypadku, jaki się wydarzył ostatnio. Mianowicie dwoje małych dzieci wpadło do Niemna i zatoneło. Matka dzieci Lewkowska na wieść o nieszczęśliwym wypadku postradała zmysły. Mąż Lewkowskiej przybity utratą dzieci i obłąkaniem żony powiesił się.

PROGRAM W KINACH.

CORSO. Dziś wielka premiera najwspanialszego filmu „Wielkiego Douga”, pełnego przygód i niebezpieczeństw p. t. „Robin Hood” (książę lasów). W roli głównej rycerski i zwycięski, niezapomniany Douglas Fairbanks. Nadprogram arcyzabawna komedia p. t. „Podróż z przygodami”. Początek o godz. 6,30.

KRYSTAL. Po grze jednego z najpopularniejszych aktorów filmowych Harrym Liedtke zawsze się spodziewamy czegoś milego. I nie zawiodła się publiczność na wczorajszej premierze, w której widzimy go w roli ojca jako „Rywala własnego syna”. Sekundują mu dzielnie zabawny Huszar - Puffy i Rolf v. Goth. Zjęcia na tle Paryża, oraz treść oryginalna zajmują widza szczerze. Nadprogram farsa i sztuka pilotowa p. t. „Podniebny szlak”.

MARYSIENKA dziś po raz ostatni wyświetla znakomity dramat p. t. „Według litery prawa” z Madge Bellamy w roli głównej.

NOWOSCI. Czarująca Anna Ondra dała nadzwyczajną kreację w dramacie p. t. „Męka milczenia”. Skupiona, pełna uczucia gra genialnej artystki w akcji ciekawej i zwieszłej trzyma widza w napięciu. Doskonały w roli detektywa Donald Calthros. Nadprogram „Riviera” w swej krasie.

WOJSKOWE wyświetla wspaniały film p. t. „Areną grozy”, potężny dramat osnuty na tle życia aktorów cyrkowych. W rolach głównych wybitni artyści amerykańscy. Nadprogram: komedia oraz tygodnik.

OKO wyświetla w dalszym ciągu wspaniały komedjo-dramat p. t. „Mój ideał — to blondynka”. Na scenie występy rewji warszawskiej „Maska” w nowym repertuarze.

PAW wyświetla precyduzny dramat wschodni p. t. „Szeik Fazil”. Gra Grety Nissen i Charles Farrel pierwszorzędną. Na scenie Ucellini człowiek Kameleon o stu kostiumach na poczekaniu i duet Muszyńskich bawi publiczność swymi kupletami. Początek o g. 5,30.

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

Walne zebranie Koła Ch. D. Siernieczek odbędzie się w sobotę, 8. bm. o godz. 18,30 w lokalu p. Szlagowskiego przy ulicy Fordońskiej. Z referatem przybędzie p. dyr. Wejmann.

Walne zebranie Koła Ch. D. Wielkie Bartodzieje odbędzie się w sobotę, dnia 8. bm. o godzinie 19 w lokalu p. Feliszewskiego. Z referatem przybędzie p. red. „Dzien. Bydgoskiego”.

Zebranie Koła Ch. D. Fordon odbędzie się w niedzielę, dnia 9. bm. w lokalu p. Krygera przy Rynku. Referent przybędzie z Bydgoszczy. W zebraniu mogą brać udział członkowie i przez członków wprowadzeni goście.

Zebranie Koła Ch. D. Rynarzewo odbędzie się w niedzielę, 9. bm. o godz. 5 po poł. w lokalu p. Banacha. Referent przybędzie z Bydgoszczy. O liczny udział prosi Zarząd.

Walne zebranie Ch. D. Koła Bielawki odbędzie się w sobotę, 8. bm. o godz. 19 w lokalu p. Mittelstäda. Z referatem przybędzie jeden z pp. red. „Dzien. Bydgoskiego”. Zarazem zapraszamy pp. radnych Klubu Ch. D. o łaskawe wzięcie udziału w powyższym zebraniu. Zebranie członków zarządu odbędzie się w piątek, o godz. 19 w domu p. przewodniczącego przy ul. Poniatowskiego 3.

Plenarne miesięczne zebranie odbędzie się w sobotę, 8 marca br. o godz. 19 w lokalu p. Kołodzieja, ul. Ugory róg Konopnej. Na porządku dziennym b. interesujący referat. Obecność członków i sympatyków bardzo pożądana. Zarząd.

Koło Ch. D. Wilczak-Okole.

Miesięczne zebranie odbędzie się w sobotę 8 bm. o godz. 19 w lokalu p. Rutkowskiego, ul. Grunwaldzka (róg Wrocławskiej). Z referatem przybędzie jeden z redaktorów „Dz. Bydg.”. Obecność wszystkich członków konieczna. Sympatycy i goście mile widziani.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu wyrzyskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 9 marca br. o godz. 12,30 w lokalu Domu Polskiego w Wyrzysku. Uprasza się o jak najliczniejszy udział.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu szubińskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 9 marca br. o godz. 12-tej w południe w lokalu p. Budzińskiego w Szubinie.

Zebranie Ch. Z. Z. filji Fordon odbędzie się w niedzielę, dnia 9 marca br. o godz. 12 w południe w lokalu p. Krügera, Rynek. Goście mają wstęp tylko zaproszeni przez członków. Zarząd.

Posiedzenie Komisji Rewizyjnej Ch. Z. Z. odbędzie się w sobotę, dnia 8 marca br. o godzinie 5,30 u koł. Gordona przy ul. Św. Trójcy 10.

Kradzież silnika trójfazowego (motoru). Zarząd Warsztatów Głównych I. kl. w Bydgoszczy donosi, że niewyśledzeni dotychczas sprawcy dokonali kradzieży silnika (motoru) trójfazowego o tworniku krótkozwartym typu otwartego. Nr. fabr. 285300, firma A. S. E. A., typ KM. 1/2 moc 1 KM wolt 330, amp. 1,6, obr. min. 2.800 częst. 50 obr. sek. Długość ogólna około 315 mm, szerokość około 265 mm, wysokość około 220 mm, odległość otworów w podstawie równoległe do wału 165 mm. Średnica tarczy około 100 mm, szerokość tarczy 40 mm, waga 25—30 kg. Dyrekcja okręgowa zarządu Warsztatów Głównych I. kl. ogłasza, że za odnalezienie lub przyczynienie się do odnalezienia zaginionego motoru została wyznaczona nagroda w kwocie 200 zł.

Awanturnicy pobili kolejarza i zabrali mu gotówkę. W nocy z 5 na 6 bm., trzech pijanych osobników, a to niejaki Władysław Kowalski, Andrzej Kujawa i Franciszek Kamiński z Bydgoszczy wywołali w restauracji Centralnej p. / ul. Dworcowej wielką awanturę i bójkę. Gdy służba restauracyjna wyrzuciła awanturników z lokalu na ulicę, zaczęli na ulicy Dworcowej powracającego od pracy palacza kolejowego Jana Dubiele, zamieszkałego przy ulicy Grunwaldzkiej 117, którego pobili dotkliwie i zabrali mu 18 zł gotówki. Policja aresztowała awanturników i odstawiła do dyspozycji sądu.

Pożar. W nocy z 5 na 6 bm., powstał z niewiadomej przyczyny pożar w palarni kawy „Słód”, właściciela p. Jana Bilińskiego przy ulicy Nad Portem. Ogień zniszczył urządzenie wewnętrzne i spalił większą ilość kawy. Szkody poważne.

Kto wygrał na loterji?

(Nierządowa.)

W pierwszym dniu ciągnięcia 5-ej klasy 20-ej polskiej państwowej loterji, padły na numery następujące:

- Po 20.000 zł na nr.nr.: 105295 121756.
- Po 10.000 zł na nr.nr.: 50920, 110672.
- Po 5.000 zł na nr. nr.: 8822 45779 92088 167086 202761.

Ciągnięcie V. klasy

odbywa się codziennie i trwa do 10 kwietnia rb. Co drugi los wygrywa. (5891)

Główna wygrana 750.000 zł. oraz wiele dalszych wygranych po 350.000 zł, 250.000 zł, 150.000 zł, 100.000 zł i t. d. Cena losu 1/1 — 200 zł, 1/2 — 100 zł, 1/3 — 50 zł. Zamówienia listowne załatwia się odwrotnie.

M. Rejewska, Bydgoszcz, Dworcowa 17

Tel. 27. Konto czekowe P. K. O. 207.933. Konto bankowe: M. Stadthagen, Bydgoszcz.

- Po 3.000 zł na nr.nr.: 61186 206828.
- Po 2.000 zł na nr.nr.: 24339 27808 30293 35803 62158 62867 91347 101320 104474 188112 190318.
- Po 1.000 zł na nr.nr.: 12034 15506 19950 32820 57745 59350 61993 83640 98091 111009 128421 131044 144761 147273 148853 159154 172638 174872 176072 180029 189902 192878 192968 194631 198965 205533.
- Po 600 zł na nr.nr.: 2335 4628 9735 9853 15557 20956 22434 32244 35245 35963 48528 51666 61393 66474 76346 77600 83459 95333 97134 787 99279 104004 106393 106972 107426 109595 693 115690 118730 119650 120878 127030 128579 849 137627 137912 147827 148607 155362 156655 727 156394 163252 176452 176859 182744 183645 185720 195336 195456 197337 199460.
- Po 500 zł na nr.nr.: 700 1071 1811 2547 3586 7255 12882 14093 15254 18004 18431 18824 24700 28964 30282 30672 31149 34269 34872 36194 37468 38072 39898 40867 42142

Ujęcie sprawców śmiałej kradzieży cukru w firmie „Lukullus”. łup odnaleziony.

Dnia wczorajszego donosiliśmy o wielkiej kradzieży z włamaniem do magazynów firmy „Lukullus” przy ul. Grunwaldzkiej 8—11. Złodzieje włamali się w biały dzień, korzystając z zamieszek ulicznych, w których policja była zaabsorbowana. Sprawcy porozrywali kłódki, następnie wylamali specjalnymi dźwignami drzwi, a dostawszy się do magazynu, dalsze zapory żelazne poprzecinali specjalnymi nożycami. Złatwivszy się w ten sposób, sprowadzili platformę firmy Kocikowski przy ulicy Kaszubskiej, na której wladowali 36 worków cukru, po 100 kilogramów każdy i dwie beczki masła kokosowego. Zawiadomiona o wypadku policja, wszczęła natychmiast dochodzenia i sprawców dnia 6. bm. ujęła, odnajdując cały skradziony towar. Głównym sprawcą tej śmiałej kradzieży

był 25-letni znany policji Stanisław Izdebski, zamieszkały przy ul. Gdańskiej 42, współnikiem jego 25-letni Florjan W., który został wciąż ujęty przez Izdebskiego do kradzieży.

Dwadzieścia worków skradzionego cukru kupił właściciel kamienicy i składu delikatesów przy ul. Śniadeckich, pan Jan Milanowski, za śmiesznie niską cenę 1500 zł, resztę cukru i masła s. rawcy przechowali w jednej z piwnic domu przy ulicy Podwale 5.

Sprawcy zostali ujęci podczas sutej libacji w jednym z domów przy ul. Podwale.

Do wykrycia kradzieży przyczyniła się córka pewnej lokatorki, zamieszkała w domu, sąsiadującym z fabryką, która widziała i rozpoznała wóz firmy Kocikowski.

U powstańców wielkopolskich.

Dnia 4 bm. odbyło się zebranie bydgoskiej grupy Powstańców Wielkopolskich. Przewodniczył prezes p. Mańczak w obecności prezesa okręgu, p. Kończaka, 18 gości i 112 członków.

Referatu na temat: „Dziesięciolecie odzyskania Bałtyku”, wygłoszonego przez red. Nowakowskiego, z wielkim zainteresowaniem zebranie wysłuchało.

Do zarządu okręgu zostali powołani pp.: podprokurator Majewski, Nogaj, Zamiara J. Moraczewski, Poczekaj, Kuligowski, Zamiara, Karolczak, Ciesielski, Perlik, Burdelak, Kadow i Tomaszewski.

W miejsce sekretarza p. Kuligowskiego, powołanego do okręgu, wszedł zastępca p. Raczyński. Sekretariat grupy znajduje się przy ulicy Kordeckiego 32, II ptr.

Sąd honorowy w grupie tworzą pp.: Szymkowiak, Łaśniów i Kowalski, zastępcy pp.: Bogdański, Nowak Andrzej i Wojewódzki.

Wniosek zarządu o założenie biblioteki przyjęto. Rodzaj zbioru książek jest łańcuskowy z powoływaniem następcy, a zapoczątkowany przez prezesa okręgowego, zarządu grupy itd. Zebrano już kilkanaście tomów. Bibliotekarzem wybrano p. Łaśniowa.

Z życia towarzystw.

K. S. „Brda”. Zebranie zarządu o godz. 17 u p. Kamińskiego. Zebranie miesięczne o g. 19. Komplet I i II. druż. pożądany.

S. M. P. „Promyk” oddz. star. Zebranie plenarne w niedzielę, 9. bm. o g. 4 po poł. w salce parafjalnej.

„Dzwon”. W piątek lekcja całego chóru o godz. 20 w auli szkoły na Okolu.

Bydgoski Chór Męski. Lekcja śpiewu w piątek, dnia 7. bm. o godz. 19,30 u p. Bielawskiego ul. Szczecińska 1.

Związek Młodzieży Pracującej „Jedność” filja I. Miesięczne zebranie, dziś w piątek o godz. 19 w sali p. Mellera.

„Lutnia”. Dziś w piątek zebranie plenarne o godz. 8,15 w lokalu p. Blocha.

Sokół III. Posiedzenie Wydziału Wychowania Fizycznego w sobotę, 8. bm. o g. 20,30. Ćwiczenia gimnastyczne odbywają się dla druben w czwartki, dla druhow w środy i soboty.

Baczność, Okręg Stow. Młodych Polek. Zapowiadany kurs higieniczny rozpocznie się w poniedziałek, 10. bm. o g. 19,30 w sali Domu Katolickiego przy Farze. Wykłady odbywać się będą co poniedziałek i czwartek. Uprasza się żeby wszystkie druhy całego okręgu udział wzięły w kursie. Wstęp bezpłatny. Na zebranie inauguracyjne uprzejmie zaprasza się również Patronat okręgowy.

Cech Fryzjerów i Perukarzy. Drugi kurs przygotowawczy do egzaminu mistrzowskiego rozpoczyna się 10. bm., zapisy przyjmuje kol. Chopcia ul. Warszawska 22.

Towarzystwo Obywateli Bartodzieje i Zimne Wody. Miesięczne zebranie w niedzielę 9. bm. o godz. 15 w sali p. Konarskiego, ul. Toruńska 112.

Sokół II. Jachcice. Zebranie w piątek, 7. bm. o godz. 19 w lokalu p. Orczykowskiego.

Tow. Powst. i Woj. Bielawy - Skrzetusko. Zebranie plenarne dnia 8. bm. o g. 19,30 w lokalu p. Ferencza. Zaraz po plenarnem nastąpi nadzwyczajne walne zebranie.

Grupa Centralna Powstańców i Weteranów. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 8. bm. o g. 19 w Domu Czeladzi Katolickiej. Na wypadek nieprzybycia 1/3 członków, w branie odbędzie się godzinę później w tym samym lokalu z prawomocnością uchwał.

O. P. N. „Gwiazda”. Zebranie miesięczne w sobotę, dnia 8. bm. w salce przy kościele św. Trójcy o godz. 19,30.

Sokół III. oddział sokół. Zebranie wydziału odbędzie się dziś w piątek o g. 19,30 w zwykłym lokalu posiedzeń.

Tow. Kat. Abstynentów. Zebranie w niedzielę, 9. bm. o godz. 16,30 w salce przy kościele św. Trójcy.

K. S. „Iron”. Nadzwyczajne walne zebranie dnia 7. bm. o godz. 19,30 w sali „Zł. Róg”. Zmiana statutu.

S. M. P. „Naprzód” przy kościele Serca Jezusowego. Zebranie plenarne w piątek o godzinie 19,30 w salce parafjalnej.

Klub mandol. „Lutnia” przyjmuje wszystkich chętnych od lat 17, którzy pragną się wyczyć poprawnej gry z nut na mandolinie. Zgłoszenia przyjmuje do 15 marca o każdej porze dnia w sekretarjacie w Domu Czeladzi, przy ulicy Zygmunta Augusta.

Ceny podawane Izbie przemysłowo-handlowej w Bydgoszczy.

Bydgoszcz dnia 6. 3. 1930 roku.

Cena za 100 kg.	od zł — do zł
Pszenica	31,50—32,50
Zyto	16,00—16,50
Jęczmień	18,50—18,00
Jęczmień browarny	22,50—21,50
Groch Folgera	00,00—00,00
Groch jadalny polny	25,00—27,00
Groch Viktorja	23,00—31,00
Owies	15,00—15,50
Otreby pszenne	00,00—15,50
Otreby żytnie	00,00—12,50

Bank Polski płacił w dniu 7. III. za:

dolary amerykańskie	8,84 1/2—8,85 1/2
funtów szterlingów	43,19
franki szwajcarskie	171,69
franki francuskie	34,78 1/2
marki niemieckie	212,04
guldeny gdańskie	172,63
szylingi austriackie	125,10
liry włoskie	46,54
korony czeskie	26,81

Cedula urzędowa giełdy piennej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 6 marca 1930 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	51,00—00,00
4% listy zastaw. Pozn. Ziomstwa Kredyt.	040,00—00,00
5% Pożyczka premjowa serja II	72,00—00,00
Bank Polski I. em.	000,0—163,00
Dr. Roman May I em.	55,00—56,00

Tendencja: Utrzymana.

Giełda warszawska

dnia 6 marca 1930.

Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. poz. inwest.	000,00 126,50 126,00
5-proc. poz. premj. dol.	074,75 000,00 074,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	165,00—165,25
Bank Przem. lwowski	000,00—105,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00—78,50
Starachowice	20,50—00,00
Zieleniewski	000,00—056,50
Borkowski	00,00—05,75
Haberbusch	106,00—000,00

Drobne ogłoszenia

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde, dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb — jedno słowo i, w, z, a — każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów. Większe ogłoszenia wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń. Dla poszukujących posady 20% niższi Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9.

POLECENIA

12 fotografii 1 zł poleca: „Wiel”, Marsz. Focha 11. F333

Rutynowana krawcowa poleca się do szycia w domu i poza domem. Giełsa, Jagiellońska 11, III ptr. lewo. F3333

Kolonjalka

3 pokoje cena 3.000. Adres w filji Dz. Bydg. (F3364)

Wanę emaljowana, wózek dziecięcy sprzedam. Jasna 29a gospodarz. (5895)

Stoma owsiana, zdrowa, 500 ctr. na sprzedaż. Oferty pod „Stoma” do filji Dzien. Bydg. F3329

PO SADY WOLNE

Stolowy 5893 który się może wykazać dobrmi świadectwami i przynajmniej 10) zł gotówką potrzebny zaraz. Grand Café, Starogard.

DZIERŻAWY

12 morg przedmieście za 1.800 zł wdzierżawie. Sokolowski Śniadeckich 40. F3339

MATRYMONJALNE

Kawaler lat 26, inteligentny, przy stojny, agronom-ogrodnik z przedsiębiorstwem pozna inteligentną paniąkę odpowiednio sytuowaną w celu matrymonjalnym. Of. z fotografją, którą się zwraca do Dzien. Bydg. sub „Vernon”. (5889)

SPRZEDAŻE

Dom nowoczesny 3 ptr., 5 składki przy głównej ulicy w Chelmnie, skład i 3 pokojowe mieszkanie wolne. Dochód 7,2-0. Cena 60 tys, wpłata 20—30 tys. sprzedawca właśc. Majewski. 5892

KUPNA

Szukam kupna, dzierżawy majątków, gospodarstw, domów i składów każdego rodzaju. Sokolowski, Śniadeckich 40. F3340

Pomocnik

fryzjerski do wypomóżki potrzebny. Toruńska 4. 5894

MIESZKANIA

Mieszkanie F3343 pokój, kuchnia, roczny czynsz, centrum. Nowakowski, Dworcowa 69.

POKOJE

Pokój do wynajęcia. Staszica 4, parter lewo. F3347

Pokój z utrzymaniem panu lub małżeństwu. Kolląta 11, II prawo. F3355

RÓŻNE

Pożyczki skutecznie „Informator” Dworcowa 78. (3348)

600 zł pożyczki pod zastaw poszukuje, dam 10 proc. zysku miesięcznie. Oferty do filji Dz. Bydg. pod „600”. (3349)

Na ostrzeżenie

ogłoszenie gosp. Kwiatowa 14, w Dz. Bydg. nr. 54, oświadczam, że pomiędzy małżonkami Janowskich z domu Majewska żadna umowa skradzioną nie została i takowa zostaje ważną aż do ich śmierci. Małżonkowie F3326

Z posady będziesz pewnie zadowolony, pisz do filji Dzien. Bydg. pod „Praca”. (F3332)

Na własny rachunek oddam książki Of. pod „800 zł” do filji Dz. Bydg. F3327

Zgubione kontrakty oraz kwit gminny dnia 25. II. w Naktie proszę oddać za wynagrodzeniem na adres W. Piepszka, Paterek poczta Naktło. F3324

Władek

czekam, piątek, 5-ta. Naszadek „Pomoc”. F344

Pianino piękne w tonie czarne, bardzo tanio na sprzedaż Zgl. 5892

Drygas, Długa 18.

Pamiętaj
ze

tylko
Ichtimentol

jest wedle zdania znakomitych lekarzy najlepszym dotychczas znanym **nacieraniem** przeciw nerwobólom, reumatyzmowi, gośćcowi i t. p. dolegliwościom. Jedna próba wystarczy, aby się przekonać o wartości tego środka.

Ichtimentol

34129) jest wszędzie do nabycia.

Główny skład wysyłkowy na Polskę i Gdańsk:

Laboratorium chem. aptekarza
Mra. Szymona Edlmana we Lwowie Teatyńska 16.

Lekarz

gdzie może z powodzeniem się osiedlić? Łaskawe oferty do Dz. Bydg. pod „Lekarz”. 5812

Fisharmonje

krajowe i zagraniczne nowe i używane poleca

B. Sommerfeld
Fabryka Pianin
Bydgoszcz 1333
ul. Śniadeckich 56.

Polecam

cukier w kostkach

format normalny i „MOKKA”

po 88 groszy za 1/2 kg.

Zamówienia - również telefoniczne - od 2 1/2 kg. (5 funtów) wżwyż dostarczam do domu, bez policzania kosztów dostawy.

Feliks Jóźwiak

towary kolonialno-spożywcze

Bydgoszcz, ul. Gdańska nr. 52.

Telefon nr. 877

Telefon nr. 877.

5856

Wywołanie. Piernikarz Maksymilian Schottin z Pakości stawil wniosek o wywołanie zaginionego listu hipotecznego z dnia 10 października 1894 r. odnośnie do hipoteki zapisanej w księdze wieczystej Pakości tom VI wykaz L. 193 w dziale III. pod nr. 4. w kwocie 600 mk. z tytułu pożyczki z 4% odsetkami od dnia 25. 9. 1894 r. na rzecz Powiatowej Kasy Oszczędności w Mogilnie i 30 mk. kaucji. Posiadacz listu hipotecznego wzywa się aby najpóźniej w terminie wywoławczym przed podpisaniem Sądem pokój nr. 8. w dniu 27 maja 1930 r. o godz. 9 prawa swoje zgłosił i list hipoteczny przedłożył, w przeciwnym razie list hipoteczny będzie pozbawiony mocy. (5873) Mogilno, dnia 30 stycznia 1930 r. Sąd Powiatowy.

Przetarg publiczny.

Państwowa Inspekcja Dróg Wodnych sprzeda na rozbiórkę w publicznym przetargu drogą pisemnych ofert:

Budynek tartaczny znajdujący się w Turze powiat Szubin, wraz z częściami żelaznymi tam leżącymi i budynkiem maszynowym, z tem, że chętnym odnowienia budynku maszynowego odda się w długoletnią dzierżawę grunt i ewent. małą łakę — z warunkiem, że do końca sierpnia 1930 będzie przeprowadzona rozbiórka części przeznaczonych na usunięcie, a do końca grudnia 1930 budynek maszynowy będzie odremontowany — bądź to dla celów mieszkalnych, bądź to dla celów przemysłowych.

Oferty należy zgłaszać w dwu odmianach:
1. na zupełną rozbiórkę i usunięcie wszystkich budynków,
2. na rozbiórkę tartaku i odbudowę budynku maszynowego.

Pisemne oferty należy zapieczętowane, wraz z pokwitowaniem Kasy Skarbowej w Bydgoszczy, złożonego wadium w wysokości 10% oferowanej sumy i podpisanemi warunkami szczegółowemi należy składać w biurze Inspekcji w Bydgoszczy do dnia 26-go marca br. godz. 12-tej w południe, w którym to terminie nastąpi otwarcie ofert w obecności ewent. przybyłych oferentów. Obowiązujące szczegółowe warunki kupna poda Inspekcja na żądanie ustnie lub pisemnie za zwrotem kosztów w wysokości 1 złotego. (5836)

Państwowa Inspekcja Dróg Wodnych.

Przetargi przymusowe.

Dnia 8 b. m. sprzedawać będą o godz. 10-tej przy ulicy Siedleckiej 1 na Czyżkówku:

maszynę do cięcia papieru, większą ilość starego żelaza, stos desek, maszynę do rozrabiania masy (surowca na wyrób papieru), 3 beczki oleju maszynowego, tłuszczu i smary, 2 kornusy z blachy, 2 bryczki, wóz i inne przedmioty.

o godz. 12-tej przy ul. Bernardyńskiej 11 umywalce. (5890)

Kucharz, komornik sądowy.

Licytacja.

Przy ul. Dworcowej 72, na składnicy f-my C. Hartwig.

W poniedziałek, dnia 10 marca br. o godzinie 1/2 11 przed poł. sprzedawać będą największej ilości, w sprawie spornej niżej wymienione materiały jak:

plótna, muśliny, satynę, szewioty, manchestry-Melange, wataliny, flanele, krawaty. Dalej większą ilość płaszczy damskich, ubrań męskich i chłopięcych i wiele innych rzeczy.

Michał Piechowiak

publ. ustanowiony i zaprzysiężony licytator i taks. Długa 8 i Grodzka 23, Tel. 1651. (5879)

Przetarg przymusowy.

W sobotę, dnia 8 bm., o godz. 3 po południu sprzedawać będą największej ilości dającemu za gotówkę:

mało używaną maszynę do pisania „Iskra”

Sprzedaz odbędzie się w biurze moim przy ul. Siemiradzkiego 10. (5887)

Wałkiewicz, kom. sądowy z pol. w Bydgoszczy.

Odwołanie przetargu.

Ogłoszony przetarg przymusowy w „Dzienniku Bydgoskim” dnia 6. 3. br. w Trzeszaczu został nieprawnie ogłoszony, gdyż należność została w międzyczasie pocztą przekazana, o czem niebyłem powiadomiony. (5888)

Malak, egzek. wójtostwa obwodowego Bydgoszcz II.

Przetarg przymusowy.

W sobotę dnia 8 marca br. sprzedam w drodze przymusowej licytacji największej ilości dającemu za gotówkę:

Przy ul. Podgórznej nr. 1 o godz. 10-tej

szafę żelazną (ogniotrwałą).

Przy ul. Podgórznej nr. 3 o godz. 10³⁰

około 20 cbm. desek dębowych.

Przy ul. Ugory nr. 12 o godz. 11-tej

lustro (tremo)

5896) Czternasty, kom. sądowy z p. w Bydgoszczy.

Szpital publiczny pow. grudziądzkiego

w Łasinie rozpoczyna 5881

przyjmowanie chorych

z dniem 15 marca br. na oddziały: chirurgiczny, wewnętrzny, ginekologiczny i położniczy.

Chorych na choroby zakaźne szpital nie przyjmuje.

Ogłoszenie.

Niniejszem podaje się do publicznej wiadomości, że

targi w Gniewkowie na spęd trzody chlewnej zostały otwarte.

Targi odbywają się w czwartki każdego tygodnia.

Gniewkowo, dnia 6 marca 1930 r.

Magistrat:

(-) Pyka, burmistrz. 5880

SUBMISJA

Wydział Powiatowy w Strzelnie oddaje w drodze submisji wykonanie robót instalacyjnych przy budowie szpitala Powiatowego w Strzelnie i to:

1. urządzenie ciepłej wody,
2. urządzenie zimnej wody,
3. odpływów wodociągowych i kanalizacyjnych.

Podkłady ofertowe można odebrać w Powiatowym Urzędzie Budownictwa w Strzelnie za opłatą 2 zł.

Oferty należy ostemplowane i zapieczętowane składać do dnia 15 bm. godz. 10 przedpołudniem.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 15. III. 1930 r. o godz. 11 przedpołudniem.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie prawo oddania wyżej wymienionych robót z wolnej ręki niezależnie od wyniku submisyjnego.

Wszelkich informacji dotyczących robót udziela Powiatowy Urząd Budownictwa w Strzelnie w godzinach urzędowych.

Strzelno, dnia 5 marca 1930 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego:

(-) Baranowski.

L. dz. 270/33. III. (5835)

Restauracja

dobrze prosperująca, z wielką salą, kregielnią i zajazdem w powiat. miasteczku na Pomorzu, z powodu choroby od 1 kwietnia b. r. do wydzierżawienia.

Koncesja zapewniona, salę, na której odbywają się wszelkie przedstawienia teatralne, zabawy, wiecze, zebrań itd. jest bez konkurencji. Do objęcia wymaga się około 15.000 zł gotówki. Zgł. proszę skierować pod nr. „100” do Dzien Bydg. (5875)

Naszyc Szan. Czytelników

prosimy uprzejmie, przy zamówieniach i zakupach jakoteż przy podawaniu ofert na ogłoszenia podane w naszym piśmie, powoływać się zawsze na „Dziennik Bydgoski”

Masa upadłościowa

firmy T. Kalinowski

skład bławatów i jedwabi

przy ulicy Szerokiej jest za cenę bardzo wartościową natychmiast na sprzedaż. Taksa wynosi 52.000 złotych. Zgłosz. przyjmuje

Zarządca Masy Upadłościowej (5869)

I. Wierzbowski, Toruń, ul. Sienkiewicza 15.

Cukier rafinadę.

Kostki prasowane w skrzyniach à 50 kg.
Kostki „Mokka” dla kawiarni i restauracji i kartonach à 2 1/2 kg.
Kryształ rafinowany

poleca po cenach najniższych z dostawą do domu

„Polrux”

Bydgoszcz, ul. Poznańska 1

5855)

Telefon nr. 13-03.

STOCZNIA GDAŃSKA

dostarcza

kompletne urządzenia rzeźni i dla wyrobu bekonów

włącznie

z urządzeniami chłodniczymi

systemu „Atlas” Kopenhaga.

Prosimy żądać ofert szczegółowych z Centrali w Gdańsku lub też z biur filjalnych:

Warszawa, ul. Jasna 11, tel. 99-18

Lwów, ul. Podleskiego 7, tel. 48-88

Poznań, ul. Słowackiego 18, tel. 77-85

Równe (Watyń), ul. J. Piłsudskiego 7, tel. 307

Łódź, ul. Traugutta 9, tel. 141-83

Kraków, ul. Wiślna 12, tel. 30-49

Katowice, ul. Wita Stwosza 3, tel. 2710

Lublin, Krak. Przedm. 56, tel. 9-62

Wilno, ul. Jagiellońska 9, tel. 8-84.

5804

la. wapno

w kawałkach oferuje

J. Pietschmann i Ska

ul. Grudziądzka 3

i ul. Poznańska 26

Tel. 82. 5874 Tel. 2245.

Ogłoszenie sprzedaży drewna.

Państw. Nadleśnictwo Różanna pow. bydgoski sprzedaje w drodze licytacji w dniu 13 marca 1930 r. o godzinie 10-tej przed połud. w lokalu p. Nowaka w Koronowie

Drewno użytkowe dębowe

z leśnictwa Tylna Góra

i drewno użytkowe sosn. oraz drewno opałowe

z wszystkich leśnictw w miarę posiadanych zapasów.

Placić należy gotówką natychmiast.

5894) Państwowy Nadleśniczy.

POLECENIA

Przeprowadziłam się z Białośliwa do Wysoki Dworcowa 55. Zablińska akuszka. 5783

Fasonowanie kapeluszy damskich i męskich Bydgoszcz, Pomorska 22/23. (16081)

Drzewo opałowe, podkłady budowlane, wagonowo dostarcza Krymski, Sołec Kujawski. (4994)

Wózki dziecięce, najnowsze modele poleca Fabryka Wózków Dziecięcych „Sport”, 3 Maja 19. Tel. 7. Przyjmuje reperacje. (F3341)

Parkiet układam nowy, odnawiam brudny tano i solidnie. Klomias, Bielawki, Stepowa 4. F3129

Nowożeńcy kupujcie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki, kanapy i klubowe garnitury tylko u Andrzeja Nowaka, Welniany Rynek nr. 5/6. (3857)

Mebie wykonuje solidnie, stoły rozkładane od 50 złotych. Stolarnia, Krzemieński, Sienkiewicza 44. F3299

Kanapy leżanki, garniury klubowe poleca Tapicernia Janowicza, Marszałka Focha 4. 5844

Krawcowa szyje garderobę damską i dziecięcą gustownie po przystępnej cenie. Kujawska nr. 96, parter lewo 11 drzwi. 5860

SPRZEDAŻE

Sprzedaż 84 mg. z rak niemieckich, budynki jak nowe, ziemia prawie pszenna, żywy i martwy inwentarz kompletny, 5 km. od miasta, szkoła w miejscu, cena 40 tys., wpłaty 25 tys., reszta pozostaje 10 lat po 7%. Zgł. Strauss, Trzemeszno, Jana 18. 5769

Gospodarstwo 130 mórg pszenno-buraczanej kompletny inwentarz 80.000 wpłaty 50.000. Gospodarstwo 60 mórg pszennej ziemi wpłaty 10.000, 160 mórg piękna resztówka wiele innych poleca biuro Pogoń, Dworcowa 80.

Wybór składów. Skład pierwszorzędny z urządzeniem, mieszkaniami 60.000 zł. Skład kolonialny z mieszkaniami 50.000. Skład z urządzeniem mieszkaniami 2500 zł i wiele innych poleca biuro Pogoń Dworcowa 80.

Dom na Wzgórzu 43 na sprzedaż, mieszkanie dla właściciela wolne. (5528)

Płace budowlane w pobliżu koszar ulanów. na sprzedaż. Wiadomość Liebenau, Szubińska 11. 5454

W Gdyni okazjnie dobry sklep spożywczy z mieszkaniami natchmianst na sprzedaż za 2 tys. zł. Informator. Biuro obok dworca. (5753)

2 letnia stodołę na rozbiórkę 10x8 mtr sprzedam natychmiast za bezcen. Adres wskaze Dz. Bydg. Znaczek na odpowiedź. 5782

Wila przy ulicy pryncypalnej położona, z dwoma mieszkaniami o 5 i 7 pokojach z komfortem, mieszkaniami dla domowego, stajnią na 3 konie, garaż, ogród ozdobny z różami, wjazd z tynej ulicy, w najlepszym porządku utrzymana, na sprzedaż. Cena 90.000 zł. Reflekt. z odpowiednim kapitałem mogą oferty do filij Dz Bydg. Dworcowa 2 złożyć pod „3204”. (F3204)

Korzystnie sprzedam 3 domy przy ul. Wincentego Pola nr. 1, i ul. Wysokiej 3-4. Zgł. Plac Piastowski nr. 7, Fr. Słomski. 5813

Dom z ogrodem, nowowbudowany 12 tys. wpłaty 7 tys. sprzedam Nowakowski, Dworcowa 69, piętro. (3346)

Wile wolne 6 pokoje sprzedam korzystnie Sokołowski, Sniadeckich 40. F3337

Trzypiętrowy dom centrum. 11.000 zł dochodu cena 90.000 zł. wpłaty 45.000 zł sprzedam Sokołowski, Sniadeckich nr. 40. F3336

Piętrowy dom, wolne mieszkanie (Bielawki), cena 20.000 zł sprzedam Sokołowski, Sniadeckich 40. F3338

Dom (5868) morgę ogrodu sprzedam zaraz na dogodnych warunkach, Leon Szymański, Trzuskota, poczta Niechanowo. pow. Gniezno.

Zakład fryzjerski, pierwszorzędny na miejscu, z przyległym mieszkaniami 3 pokojowym, z powodu nagłego wyjazdu na sprzedaż. Cena 2200. Marjan Rubiś, Koronowo. 5889

Z powodu zmiany przedsiębiorstwa sprzedam mój skład papieru, położony w rynku wraz z towarem i mieszkaniami. Oferty przyjmujcie agentura Dzien. Bydg. Chełmno. Kłosk. 5851

Uwaga! Fryzjerzy skład z kompletnym urządzeniem zaraz do oddania, dzierżawa miesięczna 50 zł. Zgł. Miernik, Bydgoszcz, Artura Grottera 5. (5825)

Oberża i piekarnia w dużej wsi kościelnej, najlepsze położenie przy rynku, kościół i kolei, bardzo korzystnie sprzedam. Wpłaty 8.000. Fortuna Sliwice. 5832

Restauracja z wyszynkiem położona w najruchliwszym punkcie przemysłowego miasteczka na Pomorzu, z przyłączem 4-ro pokojowym mieszkaniami jest natychmiast za cenę 5.000 zł. do odstąpienia. Zgłoszenia przyjmuje J. Zaremba, Nowe Pomorze, Rynek 16. 5619

Skład 2-4 pokoje z kuchnią, nadający się na każdą branżę przy ruchliwej ulicy jest zaraz na sprzedaż. Of. do Dzien. Bydg. pod „L. 100”. 5838

Dwa mniejsze domy w Bydgoszczy, z dużym ogrodem, przy wpłacie 10 do 12 tys. z wolem 3 pokojowym mieszkaniami sprzedam Grundtke, Bydgoszcz, Sniadeckich 33. 5870

Domek z wolnym mieszkaniami na sprzedaż. Nalazek, Chrobrego 13. 5877

Kolonialka na sprzedaż. Wiad. w filij Dz. Bydg. F3319

Zakład fryzjerski w śródmieściu Wolnego Miasta Gdańskiego, dobra egzystencja sprzedam. Zgł. Fr. Zblewski, Chełmno. 5840

Świad (5865) kolonialny, w dużej wsi kościelnej, 10 minut do miasta powiatow. z przyległym 2 pokoj. mieszkaniami, chlewy i duża szopka. Cena 4700 zł. Oferty do Dziennika Bydg. Grudziądz, pod „Korzystny”.

Wóz 3 osł. w dobrym stanie 100 ctr. nośności i ręczny wózek także dobry natchmianst korzystnie na sprzedaż. Tutlewski, Poznańska 10. 5916

Wózek dziecięcy sprzedam. Gdańska 50, II podw. parter prawo. 5882

Motocykl sprzedam z rąz firmy „Eichler” 3 P. S., cena 300 złotych. Wiederholz, Filarecka 3, Wzgórze Dąbrowskiego przy Wierzywodnej. 3860

Bryczkę (połowczyk) sprzedam tano. Dymek, mistrz kow. Bydgoszcz, ul. Kościuszki nr. 59. F3201

Radjoparady najnowszej konstrukcji 3 i 4 lamp. na wszelkie stacje Europy z głośnikiem Philipsa od 200 zł na dng. raty sprzedam. Kilia n, Marcinkowskiego 11. 5712

„Fiat” 501 bardzo dobrze utrzymany, 6 opon nowych tano na sprzedaż. Mleczarnia Kijewo, stacja Piutowo, Tel. Trzebezyk 6. 5634

Doberman 8 miesięczny (suka) tano na sprzedaż. Nowodworska 31. 5840

Wózek dla dziecka prawie nowy na sprzedaż. Kordeckiego 3, III pr. prawo. 5821

Eleg. wózek dziecięcy, duży Brenabor, mało używany na sprzedaż. Zieliński, Plac Poznański 11. 5816

Elektrolux prawie nowy tano sprzedam. Promenada 5. (F3309)

Sypialni najnowszy styl, dąb forn. tano sprzedam Kordeckiego 20, stolarnia. 5859

Okazyjnie futro damskie sprzedam tano. Długa 18, I p. (F3302)

Dachówka użyteczna ca. 4.000 sztuk na sprzedaż. Jaruzel, Bydgoszcz, 5 śluz. (5853)

Urządzenie fryzjerskie dwie obsługi prawie nowe korzystnie na sprzedaż. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Urządzenie”. (5784)

Krowa dobra wysokocielna na sprzedaż. Karpacka 3-4, Bydgoszcz. 5815

Bufet kredens, szafki zegarowe stojące sprzedam. Malborska 15. 5884

List hipoteczny na 15.000 zł sprzedam korzystnie. Zgł. do filij Dzien. Bydg. pod „15.000”. F3285

Samochód półciężarowy 1½-2 ton. z oponami i karoserją towarową, nowy lub dobrze utrzymany, poszukuje się celem kupna. Wyzerp. oferty z fotogr. i ceną należy skierować do Dz. Bydg. pod „Półciężarowy”. 5669

Mięso wieprz., cielęc. ina, woliwina jest tano na sprzedaż. Wolna Jątka, Rzeźnia Miejska. 5874

KUPNA

Kupię (F3272) dom ze składem w Bydgoszczy. Wpłacę 15.000 zł. agenci wykluczeni. Zgł. Zaremba, Sniadeckich 22.

Kupię za gotówkę 3000 ctr. żyta i 100 ctr. grochu Viktorja. A. Janeczek, Bydgoszcz, Grunwaldzka 147. (5740)

Samochód F3306 półciężarowy 1½-2 ton z oponami i karoserją tow., dobrze utrzymany poszukuje się celem kupna. Of. z ceną do filij Dzien. Bydg. pod „Samochód”.

Kupię domek w śródmieściu do 10.000 zł. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Kupię”. (5852)

LEKJE

Kurs Handlowy 5-cio miesięczny na Prakt. Kursach Handl. w/m. Profesora Jana Hennessa, ul. Chrobrego 7, rozpoczął się 7 bm. Zapisy przyjmują nadal odczennie w godz. 12-1 i 7-8. Dyrekcja. (5839)

POSADY WOLNE

Poszukujemy zdolnych zastępców do sprzedaży losów na raty! Nasi zastępcy zarabiają miesięcznie ponad 4000, nie ponosząc żadnego ryzyka, ponieważ wszelkie na raty sprzedane premijówki i dolarówki przechowujemy we własnym skarbcu. Niskie ceny i najlepsze prowizje, patent P. K. O. Piszcze natychmiast; Lombardowy Bank Spółdzielczy, Lwów, Mickiewicza 4. 5490

Poważny bank zaangażuje zdolnych i wymownych zastępców do sprzedaży dolarówek i premijówek. Płacimy prowizję o 25% wyższą od konkurencji. Skrupulatne obliczenia prowizyjne co 15 dni. Poszukujących ponuczamy. Zgłoszenia Lwów, skrytka pocztowa 271. (4355)

10 zdolnych energicznych panów przyjmę zaraz w charakterze przedstawicieli do rozpozwozchnienia artykułów w bezkonkurencyjnych. Zarobek dzienny 50 zł i więcej. Zgłoszenia osobist. z dokumentami od 10-4 Gdańska 12, parter. (5878)

Dzielny mechanik pomocnik potrzebny zaraz. J. Dobbertstein, Swiecie, Dworcowa nr. 27. F3313

Samodzielny czeladnik piekarski z doświadczeniem 13 lat, nia praktyka zaraz potrzebny. Keynia, Rynek 10. 5817

Mechanik 5841 który umie prowadzić motor ropowy, poszukuje zaraz Fabryka Obuwia „Mary”, Antoni Klatt, Bydgoszcz, ul. Wysoka 17.

Dzielnego i sumiennego czeladnika do cięcia mięsa poszukuje zaraz A. Chwałkowski mistrz rzeźniczy, ul. Dworcowa 81. F3317

Szofer-mechanik oraz inkasent potrzebni natychmiast. Wymagana kauceja 1500 zł. Zgł. osobiste Ossolińskich 9. I ptr. lewo. F3305

Tokarz doświadczony, energiczny, pracowity, troskliwy dla precyzyjnych robót na stałe zajęcie, w przyszłości jako pomocnik majstra, pożądaný, urodzony w tutejszej dzielnicy. Oferty do Dz. Bydg. pod „Tokarz”. 5858

Ekspedjentka do księgarni i składu papieru potrzebna. Zgł. z odpisami świadectw, fotografia i podaniem warunków, do filij Dz. Bydg. ul. Dworcowa 2, pod „Księgarnia”. (F3270)

Ekspedjentka młoda, skromna, z branżą piekarską - cukierniczą potrzebna zaraz. Zgł. Wybrański, Inowrocław, Król. Jadwigi 8. 5734

Dzielnego pomocnika fryzjerskiego męsko-damskiego i fryzjerkę poszukuje Brzozowski, Nakło. 5717

Marszantki oraz dziewczynka do posyłek potrzebne. Zgłoszenie w niedzielę, Podgórna 1, Pracownia kapeluszy (5871)

Piekarsz piecownik, starszy, dobry fachowiec do pieca pierścieniowego może się zgłosić. Piekarnia „Tip Top”, Sniadeckich 22. 5843

Potrzebne młodzie dziesięć do posług. Zgł. od 4 po południu, Gdańska 47, III. 5833

Pokojuwa F3342 uczeiwa potrzebna od 15 marca do hotelu Gastronomia, Dworcowa 7a.

Dziewczyna do wszystkiego, z własną pościelą potrzebna. Adres w Dzien. Bydg. 5842

Kucharka potrzebna zaraz, dobre wynagrodzenie, wymagane świadectwa, znajomość dobrej kuchni. Zgł. hotel Eilers, Tuchola. (5827)

Chłopak do pracy potrzebny. Restauracja (pod Strzeżbą), Marszałka Focha 12. (5824)

Poszukuję ucznia fryzjerskiego zaraz Elwicyński, Fordon, Rynek 10. (F3234)

Służąca do wszystkiego z dobrem gotowaniem, pierwszorzędni świadectwami, potrzebna. Kofłataja 7, III. F3321

Kucharka samodzielna z doświadczeniem i świadectwami może się zgłosić na stałą posadę do lepszego domu zaraz. Zgł. Skład Nasion, ul. Dworcowa 95a. F3316

Potrzebna służąca do wszelkich prac domowych w starszym wieku może się zgłosić. Paderewskiego 10, II ptr. prawo. F3307

Dziewczyna do posyłek potrzebna zaraz. T. Czarnocki, Gamma 2, parter. (F3314)

POSADY POSZUKUJĄ

Buchalter bilansista zmieni posadę najchętniej do poważnego Tow. Akc. Znakomity fachowiec i reorganizator. Łask. zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „Buchalter”. 5811

Czeladnik kamieniarski zmieni posadę od 1. 4. 30. r. do większego miasta. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Mia sto”. (5818)

Dziewczyna lat 22, znająca doskonale kuchnię oraz pranie i prasowanie a także ręczne robotki poszukuje zajęcia w dobrym domu do kuchni lub za pokojową. Zgł. pod „Małopolanka” do filij Dz. Bydg. (F3318)

Krawcowa poszukuje pracy w domu i poza domem. Sandomierska 1, Rolewicz. F3314

Gospodyni poszukuje posady do starszego pana. Może być zamiejscowe. Of. do Dz. Bydg. pod „Gospodyni”. 5830

Kucharka poszukuje posady na przychodnie. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Samodzielna”. 5810

Młodszy samodzielny piekarz i cukiernik poszukuje pracy, zaraz lub później. Miejscowość obojętna. Oferty do Dz. Bydg. pod „Cukiernik”. 5849

Gospodyni - kucharka poszukuje posady w hotelu lub w restauracji. Maciejewska, Toruń, ul. Jagiellońska nr. 25, m. 2. 5836

DZIERŻAWY

Korzystnie wydzierżawię mój młyn i piekarnię w bogatej okolicy razem lub oddzielnie. Objekt nadaje się równocześnie do handlu zboża. Kaucja i dzierżawa podług umowy. Właściciel Kazimierz Majer, Libark, Zamkowa 5. (5828)

Skład z mieszkaniami, nadający się na każde przedsiębiorstwo w ruchliwej ulicy zaraz do wynajęcia. A Szudziński, Nowemiasto, ul. Sobieskiego. 5771

Lokal z mieszkaniami wydzierżawie zaraz lub od 1 kwietnia, nadający się na każde przedsiębiorstwo prócz bławatów. Ładna wielka wioska w dobrym położeniu, 2 kościoły, do miasta daleko. Skład obuwia lub drogerja potrzebne. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Lokal A.” 5876

Na mleczne gospodarstwo poszukuję w najbliższej okolicy - najchętniej na przedmieściu Bydgoszczy gospodarstwa od 80-400 morgowego w dzierżawę lub spółkę. Warunek: dobra obora na 20-30 krów, dogodna komunikacja. Zgłoszenia: Romuald Reichelt, kasa Stężyka, Bydgoszcz, Nowy Rynek 3. 5814

MIESZKANIA

Prosimy za przyczyną Matki Boskiej Nieustającej Pomocy o jakiegokolwiek mieszkanie za miesięcznym czynszem. Zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „Uczciwie małżeństwo”. 5825

Bezdzietne małżeństwo poszukuje pokoju z kuchnią wprost od gospodarza. Czynsz za rok zgóry, przeprowadzę ewtl. remont Łask. of. pod „K. L.” do filij Dz. Bydg. F3298

Mieszkania 5 pokojowe dla solidnego lokatora lub na biura do wynajęcia. Of. do filij Dz. Bydg. pod „201”. F3308

Stonczny pokój i kuchnia dla bezdzietnego małżeństwa. Ul. Nakielska 57. 5809

2-3 frontowe pokoje, biura, centrum, znakomite położenie w rynku, adwokatowi lub lekarzowi oddam. Oferty pod „Pokoje” do Dzien. Bydg. 5852

Mieszkania 1, 2, 3, 4, 5, 6 pokojowe czynsz roczny od „Norma”, Sniadecki h 6. (F3328)

Pokój i kuchnia z meblami na sprzedaż za zgodą gospodarza. Adres wskaze Dz. Bydg. 5877

POKOJE

Próżny pokój w centrum, nadający się na biuro poszukuje zaraz. Of. pod „L. L.” do Dz. Bydg. 5754

Poszukuję 2 pokoje z urządzeniem kuchni, niekremujące. Zgł. Kawiarnia „Savoy”. F3141

Pokój z utrzymaniem. Św. Trójcy 6a, ptr. prawo. (5423)

Pokój przy rodzinie dla dwóch młodych panienek ewtl. jednej starszej z pełnym utrzymaniem do wynajęcia. Oferty pod „K. O.” do filij Dz. Bydg. (F3301)

Pokój wynajmę. Kordeckiego 14, I prawo. 5823

Pokój umebl. czysty w dobrym domu. Gdańska 52, I ptr. lewo. F3323

Pokój umebl. z osobnym wejściem do wynajęcia. Plac Piastowski 7, Sierocińska. F3320

Duży umeblowany pokój dla lepszego państwa do wynajęcia. Św. Trójcy 22a, I. prawo 5845

ROZNE

Obiady wydaje od 1-3 godziny, smacznie gotuje kucharz. Reja 2. Tel. 1854. (F3218)

Mój krem nr. 4 odżywia, rozmiękcza i wygładza suchy naskórek, łatwo wchłania się, jest higieniczny i bezwzględnie nieszkodliwy dla najwrażliwszej skóry. Zukowska, Instytut Kosmetyczny, Cieszkowskiego 20. F3278

Baczność! Z powodu odejścia mojej żony Lidzi Golubiewskiej zamieszkałej w Pieniążkowie, pochodzącej z domu Rohde, Mała Grabo o. pow. Kwidzin, nie odpowiadam od dnia 27. II. 1930r. za wszelkie przez nią na moje nazwisko zrobione długi. Jan Golubewski, Pieniążkowo, p. Smętowo, powiat Gniez. 5737

Baczność! Zgubiłem książkę węglową z cedulą na nazwisko Agnieszka Sosnowska, biedny turman prosi o zwrot za wynagrodzeniem. Celle, Toruńska 3. 5846

Unieważnia się zaginioną książeczkę wojskową. Kłoskowski Aleksander, Jackowskiego 18. (F3322)

Zgubiona (5803) książeczkę wojskową na nazwisko Bronisław Sikorski, unieważniam.

Zgubiona książeczkę wojskowa, kartę mobilizacyjną, wystawioną przez P. K. U. Bydgoszcz, unieważniam, Heinrich Knopf. 5735

Ostrzegam przed znanym Czajkowskim Marekjanem, z zawodu ślusarz, zam przy ul. Grunwaldzkiej 88, który postępowaniem swoim spowodował rozcięcie w małżeństwie. Fr. Sztaucki Bocianowo o. 5891

MATRYMONIALNE

Kawaler kupiec, właściciel składu kolonialn. z restauracją w powiatowym mieście, kat., 27 lat, poszukuje na tej drodze towarzyszy życia. Miałek dla wspólnego dobra pożądaný. Łask. złożenie ofert z fotografią, którą się honorowo zwraca do skrzynki pocztowej Sępólno 5. 5752

Urzędniczka przystojna, na stałe posadzie, posiadająca kilka tysięcy złotych i wyprawę, pozna intelig. pana do lat 38, najchętniej nauczyciela lub urzędnika. Cel matrymonialny. Poważne oferty do Dzien. Bydg. pod „Urzędniczka”. (5826)

Milej (F3303) chłopczyk lat 28, na stałej posadzie, cienno blond, z oszczędzoną gotówką 12 tys. zł. z powodu braku znajomości szuka pań. Oferty pod „Milej chłopczyk” do filij Dz. Bydg.

Kawaler lat 28, cienno blondyn, posiadaący nieruchomości 55 wartości około 12 tys. szuka na tej drodze pań w celu matrymonialnym. Oferty możliwie z fotografią skierować do Dzien. Bydg. pod „Cienno blondyn”. 5847

+

Dnia 6-go bm. o godzinie 8-mej rano zasnął w Bogu po dłuższej chorobie opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św. mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy brat, szwagier i wnęk

ś. p.

Michał Ćwik

przeżywszy lat 68, o czym donosi w smutku pogrążona

Żona i rodzina.

Szubin, Trzeciewnica, Wojnowo, Kaźmierowo, Trzemiętowo, Bydgoszcz.

Eksportacja zwłok z domu żałoby do kościoła w Szubinie odbędzie się w niedzielę, dnia 9-go marca o godzinie 5-tej po południu. Pogrzeb nazajutrz o godz. 10-tej przed południem Osobnych zawiadomień nie wysyła się. (5829)

+

Dnia 6-go bm. o godzinie 11-tej zasnąła w Bogu opatrzona Sakramentami św. moja najukochańsza żona, nasza siostra i ciocia

ś. p. z Tomaszewskich

Pelagja Damska

w 57 roku życia, o czym donosi w smutku pogrążony

Mąż.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę o godzinie 14-tej z domu żałoby, ul. Bociano wo 10, na ementarz parafji Serca Jezusowego. Osobnych zawiadomień nie wysyła się. (5886)

+

Dnia 5-go bm. o godzinie 10,45 zmarł po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami świętymi nasz najukochańszy i nigdy niezapomniany syn, brat i wnęk

ś. p.

Ryszard Donajski

przeżywszy lat 21, o czym donosi w ciężkim smutku pogrążona

Rodzina Donajskich.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę dnia 8 bm. o godz. 3.30 po poł. z domu żałoby Szretery Zmudzka nr 1, na nowy ementarz katolicki. Uprasza się o liczny udział krewnych, przyjaciół i znajomych. Msza żałobna odbędzie się w niedzielę, dnia 9 bm. o godz. 8,00 w kościele parafialnym na Bielawkach. (F-3315)

+

Dnia 5-go bm. o godz. 10-tej przedpoł. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św. mój najukochańszy i nigdy nie zapomniany mąż, ojciec, teść i dziadek

ś. p.

Paweł Pawlicki

przeżywszy lat 70, o czym donosi w ciężkim smutku pogrążona

Rodzina.

Smolnik, dnia 5 marca 1930 roku.

Eksportacja zwłok z domu żałoby do kościoła w sobotę o godz. 9 1/2 przedpołud. (F-2311)

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy uczuli pamięć drogiego mego męża i brata naszego ś. p.

Wiktora Plessnera

przez udział w pogrzebie i nabożeństwie a w szczególności Przew. X. Łapce, X. Wojciechowskiemu, delegacjom z Janowca oraz za złożone wieńce składam na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Żona z rodziną.

5837)

Przed użyciem — Po użyciu

Krem i mydło „Kosmos“

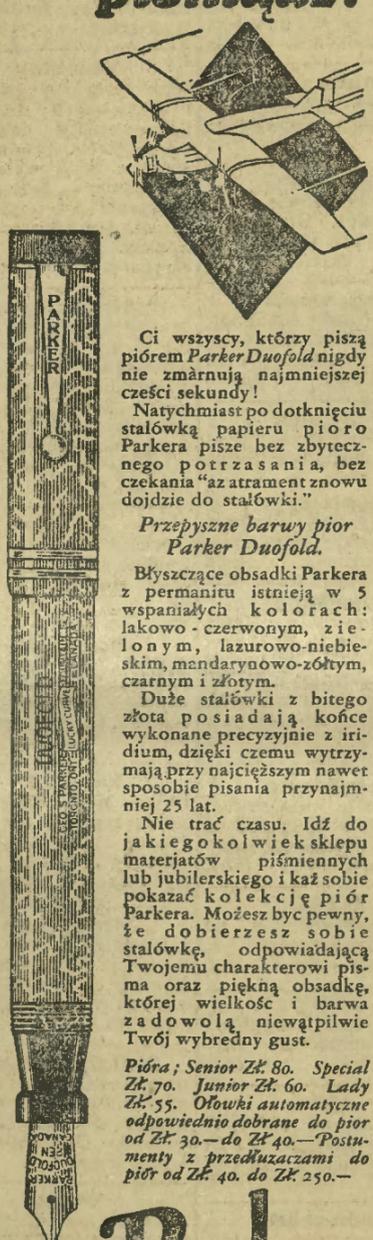
usuwa pod gwarancją złote plamy, przyszcze, wagi, jak i wszelkie nieczystości cery (3202)

Mydło 2 zł. Krem 2,50 zł. Do nabycia tylko w firmie „Kosmos“ Drogerja i Perfumerja J. Gluma, Dworcowa 18.

Wywołanie. Pani Ida Marta Bartzówna z Mierucina, pow. Mogilno, wystąpiła z wnioskiem, by ojca jej Hermanna Bartzę urodzonego 9 lutego 1878 r. w Mierucinie, który na ostatku mieszkał w Mierucinie, pow. Mogilno i w roku 1901 wywedrował w niewiadomym kierunku i zginął, uznać za zmarłego. Wymienionego zagin. Herm. Bartzę wzywa się, aby w niżej oznaczonym Sądzie stawił się najpóźniej na terminie dnia 17 czerwca 1930 r. o godz. 9 przedpołudniem pokój nr. 8, gdyż inaczej zostanie uznany za zmarłego. Wszyscy, którzyby mieli jaką wiadomość o życiu lub śmierci zaginionego winni o tem donieść Sądowi najpóźniej w terminie powyższym. 5872) Mogilno dnia 30 stycznia 1930 Sąd Powiatowy.

Obwieszczenie. Helena Witecka, właścicielka przedsiębiorstwa St. Witecki w Koronowie, mającego za przedmiot handel bławatami i towarami krótkimi wniosła o odroczenie wyplat. Do rozpoznania sprawy wyznacza się termin przed podpisaniem sądem na 25 marca 1930 r. o godz. 11-tej i wzywa się na rozprawę wierzycieli celem udzielenia sądowi wyjaśnień. (5854) Koronowo, dnia 3 marca 1930 r. Sąd Powiatowy.

Czas to pieniądź!

Ci wszyscy, którzy piszą piórem Parker Duofold nigdy nie zmarnują najmniejszej części sekundy!

Natychmiast po dotknięciu stalówką papieru pióro Parkera pisze bez zbytecznego potrzaskania, bez czekania „az atrament znowu dojdzie do stalówki.“

Przepyszne barwy piór Parker Duofold.

Błyszące obsadki Parkera z permanentu istnieją w 5 wspaniałych kolorach: lakowo-czerwonym, zielonym, lazurowo-niebieskim, mandarynowo-złotym, czarnym i złotym.

Duże stalówki z bitego złota posiadają końce wykonane precyzyjnie z irydium, dzięki czemu wytrzymają przy najcięższym nawet sposobie pisania przynajmniej 25 lat.

Nie trać czasu. Idź do jakiegokolwiek sklepu materiałów piśmiennych lub jubilerskiego i każ sobie pokazać kolekcję piór Parkera. Możesz być pewny, że dobierzesz sobie stalówkę, odpowiadającą Twojemu charakterowi piśmna oraz piękną obsadkę, której wielkość i barwa zadowoli niewątpliwie Twój wybredny gust.

Pióra: Senior Zł. 80. Special Zł. 70. Junior Zł. 60. Lady Zł. 55. Ołówki automatyczne odpowiednio dobrane do piór od Zł. 30.— do Zł. 40.— Postumenty z przedkuzaczami do piór od Zł. 40. do Zł. 250.—

Parker Duofold

Generalne przedstawicielstwo na Polskę i Wolne Miasto Gdansk

A. J. OSTROWSKI,

Lodz, Piotrkowska 55. tel. 203-54 i 215-40

Otwarcie

Międzynar. Turnieju Zapasniczego

o nagrody pieniężne 5000 zł.

w sobotę dnia 8 marca bm.

w sali p. Kocerki (daw. Patzer) Św. Trójcy 8/9

Blizsze szczegóły na afiszach.

(5807)

Autobus Bydgoszcz - Chełmno - Grudziądz

W rozkładzie jazdy z Bydgoszczy następuję z dniem 10. 3. br. zmiana, a mianowicie: Ostatni autobus z Bydgoszczy do Chełmna odchodzi dopiero o godzinie 18³⁰. (F3311)

Skład kolonjalny i żelaza

w uprzemysłowionem mieście 1 1/2 godz. koleją od Poznania, z obszernem mieszkaniem z powodu śmierci właściciela **korzystnie do wydzierżawienia.** Oferty proszę kierować do eksp. Dzien. Bydg. pod „Poznań“. (5819)

Wytłoki kiszzone

po zł. 1.— za 100 kg. franko wagon fabryka ma na sprzedaż (5706)

Cukrownia Kruszwica.

Poszukuje się

przedstawiciela

NA OKRĘG BYDGOSKI

dla poważnej amerykańskiej marki samochodowej. Zgłoszenia pod „A. K.“ do Centralnego Biura Ogłoszeń L. METZL i S-ka, Warszawa, Jasna 17. (5703)

Poszukujemy zaraz rutynowanego i doświadczonego

książkowego

z kilkuletnią praktyką i obeznanego z wszelką pracą biura budowlanego. Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę. (5788)

Zgłosz. piśmienne z dołączeniem odpisów świadectw, oraz podaniem wysok. wynagrodzenia uprasza

Firma Jaworski-Jankowski, Przedsiębiorstwo Budowlane, Gdynia.

Większa introligatornia poszukuje

UCZNIA

syna uczciwych rodziców, mającego do zawodu introligatorskiego zamiłowanie. Zgłoszenia z życiorysem i odpisem ostatniego świadectwa szkolnego należy złożyć w adm. Dz. Bydg. pod „Uczeń introligatorski“. (5719)

Fabryka artykułów spożywczych pierwszorzędnej potrzeby poszukuje zaraz **dzielnicę propagandzystkę** władającą językiem polskim i niemieckim na miasto Bydgoszcz. Piśmienne zgłoszenia z krótkim życiorysem pod „Artykuły“ do Dz. Bydg. 5831

Kowal doświadczony i dzielny w zawadzie znalazł się posadzie z rzuc. 5820

Majętność Morczyno poczta Ostaszewo.

Włodarza

dzielnego, dobrze poleconego przyjmie się od 1-go kwietnia br. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Włodarza“. 5834

Wielka wyprzedaż

towarów pochodzących z licytacji na rachunek obcy odbędzie się

dziś i następne dni od godz. 8³⁰

przy ulicy Mostowej nr. 9.

Sprzedawać będą:

kapelusze damskie, przybory do stroju, kapelusze męskie, czapki, galanterja męska, koszule, krawaty, szelki, skarpety, trykotaże, rękawiczki, pończochy, swetry, i różne inne krótkie towary.

Michał Piechowiak, zaprzys. taksator i aukcjonator. (5193)

Telefon 150 i 830

Pierwszorzędny górnośląski

Węgiel, koks hutniczy, brykiety

SCHLAAK i DĄBROWSKI

Sp. z o. p. (3985)

BYDGOSZCZ, UL. BERNARDYŃSKA 5.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetryowy na stronie 7-linowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami: 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł., na dalszych stronach 85 gr. za milim. i lin., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ldowy, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznan.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.